

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Μ. Σ. ΒΑΛΛΗΣ & Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ:

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
"ΧΑΡΑΥΓΗΝ,
ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΑΡΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ "ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ",
ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
(ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ)

Ο ΓΚΡΕΜΙΣΤΗΣ (*)

'Ακούστε. 'Εγὼ εἶμ' ὁ γκρεμιστής, γιατί εἶμ' ἐγὼ καὶ ὁ χτίστης.
'Εγὼ τῆς ἄρνησης πιστὸς καὶ ἀκριβογιὸς τῆς πίστεως.
Καὶ θέλει καὶ τὸ γκρέμισμα νοῦ καὶ καρδιᾶ καὶ χέρι·
στοῦ μίσους τὰ μεζάνυχτα τρέμει ἐνὸς πόθου ἀστέρι.
Κι' ἂν εἶμα: τῆς νυχτιᾶς βλαστὸς, τοῦ χαλασμοῦ πατέρας,
πάντα κοιτάζω πρὸς τὸ φῶς τὰ πόμακρα μιᾶς μέρας.
'Εγὼ εἶμ' ὁ ἀλύπητος σεισμός, κ' ἐγὼ ὁ ἀνοιχτομμάτης,
τοῦ μακρεμένου ἀγναντσευτής, καὶ ὁ κλέφτης καὶ ὁ ἀπελάτης,
καὶ μετ' ὁ καρυφύλλι μου καὶ μετ' ὁ πέλατικι,
τὴν Πολιτεία τὴν κἀνω ἐρμιά, γῆ χέρσα τὸ χωράφι.
Κάλλιο φυτρῶστε, ἀγριαγκαθιές, καὶ κάλλιο οὐρλιάστε, λύκοι,
κάλλιο φουσκῶστε, πόταμοι, καὶ σιγοστάλαξε, αἷμα,
παρὰ σὲ πύργους ἄρχοντες καὶ σὲ ναοὺς τὸ ψέμα.
Τῶν πρωτογέννητων καιρῶν ἡ πλάση μετ' ὁ γρήμια
ξανάρχεται. Καλῶς νάρθη. Γκρεμίζω τὴν ἀσκήμια.

1907.

Κωστῆς Παλαμᾶς

*) Μετ' ὁ ἀνέκδοτον τοῦτο ποίημα μᾶς ἐτίμησεν ὁ ποιητῆς ἐσχάτως, ἡ δὲ «Χαραυγή»
ὑπερηφανεύεται δημοσιεύουσα αὐτό.

ΤΟ ΠΗΔΗΜΑ ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΥ

Όταν ταξιδεύη κανείς κατά τὰ βορεινὰ μέρη τοῦ νησιοῦ μας, κι' ἀφήνοντας πίσω του τὸ χωριὸ Ἁγία Παρασκευὴ προχωρῆ κατά τὸ Μανταμάδο, μόλις περάσῃ δυὸ-τρὶα ψηλὰ πετρώδη βουνὰ καὶ γύρη κατά τὴ λαγκαδιὰ ἀκολουθώντας τὸ ἔλεεινὸ μονοπάτι πὸν ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά καὶ πὸν ὑπάρχει φόδος νὰ πέσῃ κανεὶς καὶ νὰ σπάσῃ ἕκατὸ φορὲς τὰ πλευρά του, παρατηρεῖ δεξιὰ, λίγο παραπέρα ἀπὸ τὸ μονοπάτι, δυὸ βράχους πελώριους πὸν στέκονται ἐκεῖ πλαϊ-πλαϊ ἀφήνοντας ἀνάμεσά τους ἕνα ἀρκετὰ ἀνοιχτὸ διάστημα.

Ὁ ἕνας βαθειὰ ριζωμένος σ' ἕνα κορφοβούνη φαίνεται σὰ νὰ ἀποτελῆ συνέχεια τοῦ βουνοῦ πὸν ἄξαφνα κόβεται κι' ἀνοίγεται τρομερὸς γκρεμὸς ἀπὸ κάτω του. Ὁ ἄλλος στέκεται λίγο παρέκει ὀλομόναχος, ὄρθιος σὰ γίγαντας μὲ τὸ θεόρατο ἀνάστημά του πὸν φαίνεται ἀκόμη μεγαλύτερο, γιατί βρίσκεται σὲ κατηφορικὸ μέρος, στὴ βουνοπλαγιά. Σχισμάδες πελώριες, σὰν τρομερὲς σπαθιὲς ἀπὸ γιγάντιο χέρι καμωμένες, ἀνοίγουν τὰ πλευρά του κι' ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ φρικώδη αὐτὰ χάσματα ξεπροβάλλουν δειλὰ-δειλὰ κάτι βασιονιὲς κι' ἀγριάγκαθα, σὰ νὰ συμβολίζουν τὰναστενάγματα τοῦ στοιχειωμένου αὐτοῦ γίγαντα πὸν ὑψώνεται ἐκεῖ καρφωμένος στὴ θέσῃ του, καταπληγωμένος, μὰ ἐπιδητικὸς καὶ περήφανος σὰν ἄλλος Προμηθεὺς, πὸν περιφρονεῖ τὰ σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπα βασανιστήρια τοῦ Δία — Χρόνου. Κάτωθὲν του ἐρεικιὲς κι' ἄλλα μικρὰ δεινὰ στέκουν μελαγχολικὰ καὶ φοβισμένα σὰ νὰ τρέμουν τὸν ἀγριο θυμὸ τοῦ ἀποπετρωμένου ἐκείνου δράκοντα· γιατί ὁ βράχος ἐκεῖνος πὸν στέκεται ἀπὸ πάνω τους γιγάντιος κι' ἀπειλητικὸς, θαρρεῖς πὸς τώρα θὰ γκρεμιστῆ νὰ θάψῃ κάτω ἀπὸ τὰ συντρίμια του τὰ ὄχρα ἐκεῖνα καὶ μισομυραμένα φυτὰ, πὸν σὰν κατάδικοι περιμένουν μ' ἐγκαρτέρησῃ τὸ στερνὸ χτύπημα τοῦ δημίου τους πὸν θὰ τὰ ἐξαφανίσῃ ἀπὸ τὴ ζωή.

Εἴτανε μεσημέρι περίπου μιᾶς χειμωνιάτικης ἡμέρας, ὅταν περνοῦσα ἀπὸ κεῖ, καθάλα σ' ἕνα γερὸ μουλάρι μὲ τὸν ἀγωγιάτη ἀπὸ πίσω. Μικρὰ συννεφάκια γύριζαν πάνω στὰ βουνὰ καὶ μοιάζανε σὰν πελώρια κομμάτια πὸ σταχτερὸ ἀναρηγμένο βαμπάκι, πὸν τὰ σαλεύει ὁ ἀέρας σκορπισμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Ὁ ἥλιος κρυμμένος πίσω ἀπὸ βουρλωμένα μολυβένια σύννεφα φαινότανε λάποτε-κάποτε καὶ μιᾶς πύρωνε τόσο, πὸν δυὸ-τρὶς φορὲς ἀναγκάστηκα νὰ βγάλω τὸ πανωφόρι μου.

Μολονότι ἐξαιτίας τῆς κακοστρατιᾶς εἶμουν ἱναγκασμένος νὰ προσέχω καὶ νὰ κρατιέμαι γερὰ πάνω στὸ ζῶ, δὲν μποροῦσα ὡς τόσο νὰ ξεκολ-

λήσω τὰ βλέμματά μου ἀπὸ τὴ θαυμάσια αὐτὴν ἰδιοτροπία τῆς φύσεως.

— Εἶναι τὸ «πήδημα τοῦ δράκου» ἐκεῖ, μοῦ εἶπε ὁ ἀγωγιάτης μου παρακολουθώντας τὴ ματιά μου καὶ βλέποντας πὸς μοῦ εἶχαν κάμει ἐντύπωση οἱ βράχοι.

Στοχάσθηκα ἀμέσως πὸς ἕνα τέτιο μέρος πὸν τραβάει τὴν προσοχὴ τοῦ διαβάτη, εἴταν ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ εἶχε βαφτίσει ὁ λαὸς μας. Θέλησα ὅμως νὰ ρωτήσω τὸν ἀγωγιάτη μου ἀπὸ ποῦ ἄραγε νὰ πῆραν τὴν ὄνομασία αὐτὴν οἱ βράχοι ἐκεῖνοι, περιμένοντας κάποια μυστηριώδη καὶ παράξενη σχετικὴ ἱστορία, μολονότι εἶχα ἀκουστὰ ἀπὸ μιὰ πολὺ ἀρχαία παράδοση πὸς ἕνας Μηθυμναῖος ἀθλητῆς εἶχε πηδήσει τὸ διάστημα ἐκεῖνο· λίγα πράγματα μπόρεσα νὰ ξεδιαλεξῶ καὶ τὰ παραθέτω ἐδῶ.

Ὁ ἀγωγιάτης μοῦ εἶπε πὸς ὁ ἕνας ὁ βράχος, ὁ ριζωμένος στὸ βουνό, εἶναι κούφιος, κι' ἐκεῖ μέσα εἶχε τὸ λημέρι του ὁ δράκος μὲ τὰ δώδεκα **δρακέλια** του· τὴν ἡμέρα δὲν ἔδβαιναν συχνὰ, μὰ ἀπὸ τὸ ἡλιοδασίλεμα ὡς τὰ ξημερώματα ὅλη νύχτα πηδοῦσαν ἀπὸ τὸν ἕνα βράχο στὸν ἄλλον.

Πολλοὺς ἀπλοῦκους καὶ ἀνήξερους διαβάτες ἐθιανάτωσε ὁ καταραμένος ἐκεῖνος δράκος· φανερόντωνταν μπροστά τους σὰν παληκάρι γλυκομίλητο καὶ τοὺς κατάφερνε νὰ τὸν ἀκολουθήσουνε λέγοντας πὸς τὸ πήδημα αὐτὸ εἴταν πολὺ εὔκολο· ἔδενε τὰ μάτια τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἔκαμνε νὰ βλέπῃ τὸ ἀνάμεσα στοὺς βράχους διάστημα μόλις δυὸ μέτρα. Κατόπιν τὸ ἐπηδοῦσε κείνος εὔκολώτατα καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε ὁ διαβάτης· μὰ τοῦ κάκου, γιατί τὸ μέρος εἶναι πολὺ ἀνοιχτό· ὁ διαβάτης κρημνίζονταν καὶ κατασκοτώνονταν, ἐνῶ ὁ δράκος καὶ τὰ **δρακέλια** ἔσκαζαν στὰ γέλοια, κατάμαυροι ὄλοι μὲ κέρατα καὶ μὲ οὐρά· ὕστερα τὸν ἔσερναν μέσα στὴ σπηλιὰ τοῦ βράχου καὶ τὸν ἔτρωγαν.

Τὴν ὥρα ποῦ μοῦ τᾶλεγε αὐτὰ ὁ ἀγωγιάτης μοῦ ἐγὼ παρατηροῦσα μὲ ἀφηρημένο βλέμμα τοὺς δυὸ βράχους· μέσα ἀπὸ τὸ ἀνοιγμά τους ἔβλεπα ἀντίκρυ ἕνα βουνὸ κατάφυτο ἀπὸ βατομουριές, πρίνους καὶ ἀγριελιές· καθὼς κατέβαινα ἐγὼ τὸ μονοπάτι καὶ προχωροῦσα, μοῦ φαίνονταν πὸς τὰ ἀπέναντί μου χαμόδεντρα ἐκεῖνα περνοῦσαν ὅλα μὲ τὴν ἀράδα ἀπὸ τὸν ἕνα βράχο στὸν ἄλλον. Συλλογίσθηκα τότες πὸς μιὰ τέτοια ἀφορμὴ θὰ ἔδωκε τὴν ὄνομασία στοὺς δυὸ βράχους.

Κάποιοι διαβάτης τὸ βράδυ μετὰ τὴ δύση τοῦ ἡλίου ἢ τὴν αὐγὴν περνώντας ἀπὸ κείνο τὸ μέρος καὶ ρίχνοντας τὸ βλέμμα κατὰ τοὺς βράχους, μέσα στὸ μισόφωτο, θὰ εἶδε ὡς φαίνεται μέσα

ἀπὸ τὸ ἀνοιγμά τους τὰ δέντρα τοῦ ἀντικρυνοῦ βουνοῦ νὰ μεταπηδοῦν ἀπὸ τὸν ἕνα βράχο στὸν ἄλλον· ἡ ἐρημιὰ τοῦ τόπου, τὸ μισόφωτο, ἡ φοβισμένη ἴσως φαντασία τοῦ δειλοῦ διαβάτη θὰ τὸν ἔκαμε νὰ πάρῃ τὰ χαμόδεντρα γιὰ δράκους καὶ δρακέλια. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου γιὰ τὸ «Πήδημα τοῦ Δράκου»· μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ ἔχω λάθος.

Μετὰ μισῆς ὥρας δρόμον, εἶχα γυρίσει τὸ βλέμμα μου πίσω καὶ κοίταξα τὸ «Πήδημα τοῦ Δράκου». Οἱ δύο βράχοι τώρα εἴτανε στὴν ἴδια γραμμὴ καὶ δὲν μπορούσες νὰ καταλάβῃς πῶς εἴταν ὁ ἕνας χωρισμένος ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ὁ ὄρθιος βράχος λὲς κ' εἴτανε κολλημένος στὸ μέσον τοῦ ἄλλου. Ἐνα σύννεφο εἶχε χαμηλώσει καὶ σταθεῖ ἀνάμεσά τους, ἐνῶ ὁ ἥλιος κείνη τὴν ὥρα ἔλαμπε ζωηρὰ καὶ σκόρπιζε χρυσὴ ἀνταύγεια σ' ὅλη τὴν πλάση. Καὶ μοῦ φάνηκε τὸ σύννεφο αὐτὸ σὰν κάποια πελώρια κίτασπρη πεταλούδα ποὺ τὴν κρατοῦσε ἀνάμεσα στὰ σαγόνια του κανένα γιγάντιο στοιχειωμένο θεριὸ ἔχοντας γυρισμένο τὸ στόμα του κατὰ τὸν οὐρανό.

Δ. Π. Ἀλβανός.

Λ. ΑΝΔΡΕΓΙΕΦ

ΤΑ ΓΕΛΙΑ

[Ὁ Λεωνίδας Ἀνδρέγιεφ ἐγεννήθη τῷ 1871 εἰς τὸ Ὀργιὸλ τῆς Ρωσίας. Μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου ἀκόμα ἔχασε τὸν πατέρα του, ἕνα γεωμέτρην, καὶ με κόπους καὶ στερήσεις ποὺ ἔφθαναν πολλάκις ἕως τὴν πείνα, κατάρθωσε νὰ σπουδάσῃ τὰ νομικὰ ἀνακηρυχθεὶς μάλιστα τῷ 1897 διδάκτωρ στὴν Μόσχαν. Πολὺ γρήγορα ὅμως ἄφησε αὐτὸ τὸ στάδιον· ἐρρίφθη εἰς τὴν δημοσιογραφίαν προσληφθεὶς εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἐφημερίδας. Τῷ 1898 ἔγραψε τὸ πρῶτόν του διήγημα διὰ τὴν ἐφημερίδα καὶ ἀπὸ τότε, ἀκολουθῶν καὶ τὰς ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς τοῦ μεγάλου Μαξιμ Γόρκυ, ἔμεινε ὀριστικῶς πιστὸς στὴν φιλολογοίαν, ἀναδειχθεὶς ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους σημερινοὺς διηγηματογράφους].

Εἶξερα πῶς στίς ἐξήμισυ θάρχότανε κείνη τὸ δίχως ἄλλο καὶ εἶμουναι τρελλοὶ ἀπὸ τὴν χαρὰ μου.

Μόνον τὸ πρῶτον κουμπὶ τοῦ παλτοῦ μου εἶχα κουμπωμένο· τὰλλα εἴτανε ξεκούμπωτα καὶ ὁ κρῦος ἀγέρας φουσοῦσε ἀπὸ κάτω καὶ τὸ φούσκωνε, μὰ γὰρ δὲν αἰσθανόμουναι κρῦο. Τὸ κεφάλι μου περήφανα τὸ εἶχα σηκωμένο ἀψηλὰ καὶ τὰ μάτια μου ἅμα ἀντίκρουζαν κανέναν διαβάτη ἄντρα ἐκφράζανε λύπη καὶ ἀφηρημάδα καὶ σὰν ἀντικρῦζανε καμιὰ γυναῖκα εἴταν προκλητικὰ καὶ σπιθοβολοῦσαν.

Ἄν καὶ τέσσερες μέρες εἴτανε πιά ποῦ τὴν ἀγαποῦσα, εἶμουναι ὅμως πολὺ νέος καὶ δὲ μπο-

ροῦσα μὲ ἀφέλεια καὶ ἀδιαφορία νὰ βλέπω τίς ἄλλες γυναῖκες καὶ μάλιστα τίς νέες.

Περπατοῦσα παληκαρίσια καὶ βιαστικά.

Στίς ἑπτὰ παρὰ κάρτο κούμπωσα καὶ τὸ δεύτερον κουμπὶ τοῦ παλτοῦ μου καὶ ἔριχνα ἀκόμα ματιὰς στίς γυναῖκες μὰ ὄχι σὰν καὶ πρὶν προκλητικῶς παρὰ μὲ κάπια περιφρόνηση. Τώρα ἤθελα μόνον μιὰ γυναῖκα καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἄς χανότανε, γιὰτὶ μόνον μὲ μپοδίζανε καὶ μ' ἔκαναν ἀναποφάσιστο μὲ τὸ μοιασῆδι τους μὲ κείνη.....

Στίς ἑπτὰ παρὰ πέντε ζεστάθηκα. Στίς ἑπτὰ παρὰ δύο κρύωσα. Στίς ἑπτὰ ἀπούντο βεδαιώθηκα πῶς δὲ θάρθη. Στίς ὀχτώμιση ἔδειχνα πῶς εἶμουν τὸ πιὸ ἔλσεινὸ ὄν τοῦ κόσμου. Ὅλα τὰ κουμπιά τοῦ παλτοῦ μου τὰ εἶχα πιά κουμπωμένα, τὸ γιακᾶ μου τὸν εἶχα σηκωμένο καὶ τὸ κεφάλι μου τόχα χωμένο μέσα στὸ κασκέτο ὡς τὴν χλωμὴ μύτη μου, οἱ τρίχες μου σηκωνότανε ὀρθῶς, τὰ μουστάκια καὶ τὰ ματόκλαδά μου παγώνανε καὶ τὰ δόντια μου ἀρχίσανε νὰ χτυπιοῦνται ληφρῶν, ἡ κάτω σειρὰ μὲ τὴν ἀπάνω. Ὅποιος παρατηροῦσε τὸ συρτοβάδισμά μου καὶ τὴν καμτουριασμένην ῥάχη μου, σίγουρα θὰ μ' ἔπαιρνε γιὰ κανένα ἀρκετὰ βαστούμενον γεροντάκι ποῦ γύριζε ἀπ' τὸ μουσαφιριὸ στὸ γεροκομεῖο.....

Καὶ ἡ αἰτία ὅλων αὐτῶν τῶν παθῶν μου..... ἔκεινη!

Ἄχ, διάολε.... Ὅχι μπορεῖ νὰ μὴν τὴν ἀφίσανε νὰ βγῆ ὄξω ἢ μπορεῖ νὰ ρώστησε, ἢ καὶ νὰ πέθανε! Πέθανε!.... μ' ἐγὼ βροῖζω;!

Σήμερα θάνατο στὸ σπίτι τοῦ Προλόζοφ καὶ ἡ Εὐγενία Νικολάγεβνα καὶ θὰ πάω νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ, μοῦπε ἕνας φίλος μου, χωρὶς καμιὰ ὑστεροδοῦλία βέβαια, γιὰτὶ δὲν εἴταν δυνατό νὰ τὸ ξέρει πῶς ἐγὼ τὴν ἴδια Εὐγενία Νικολάγεβνα τὴν περίμενα ἀπὸ τίς ἑπτὰ ὡς τίς ὀχτώμιση στὸ δρόμον μέσα στὴν παγωνιὰ.

— Ἔτσι, αἰ; ἀφηρημένα εἶπα ἐγὼ καὶ μέσα μου πάλι πήδησε τό: «ὦ διάολε!»

Κύριοι, ξάφνου ὀλόχαρος φώναξα. — Σήμερα εἶναι Χριστούγεννα, ὅλος ὁ κόσμος διασκεδάζει, ἔλατε νὰ διασκεδάσουμε καὶ μεῖς.

— Καὶ τί θὰ κάνουμε; ρώτησε κάποιος ἀπὸ τὴν παρέα.

— Ποῦ θὰ πάμε; ρώτησε ἕνας ἄλλος.

— Νὰ μασκαρωθῶμε καὶ νὰ γυρίζουμε στὰ σπίτια, ἐπρότεινα ἐγὼ.

Ἡ πρότασίς μου ἄρесе στοὺς φίλους μου καὶ ὅλοι μαζί ἀρχίσανε νὰ χοροπηδοῦνε καὶ νὰ τραγουδοῦνε ἀπὸ τὴν χαρὰ τους καὶ σκαλίζανε τίς τσέπες τους γιὰ νὰ δοῦνε τί χρήματα ἔχει ὁ καθένας ἀπάνω του.

Σὲ μισὴ ὥρα ἦρθαν καὶ ἄλλοι μπεκιάρηδες φοιτητὲς στὴν παρέα μας. Εἴμασταν ὅλοι δέκα διαδόλοι. Πήγαμε σ' ἕνα κουρεῖο, ὅπου δίνανε φορεσιὰς γιὰ μασκαράδες. Τὸ κουρεῖο γιόμισε ἀπὸ κρῦο, νεότητα καὶ γέλια.

Ἐγὼ ἤθελα νὰ φορέσω κάτ. ποῦ νὰ φανέρονε κάπια μελαγχολία καὶ γι' αὐτὸ ζήτησα νὰ μοῦ δώσουν ἕνα κοστοῦμι ἰσπανοῦ εὐπατρίδη. Τὸ

φόρεσα, μὰ εἶταν πολὺ μακρὺ καὶ φαρδὺ καὶ χώθηκα δλάκερος μέσα, μάλιστα γιὰ μιὰ στιγμή θάρρεψα πῶς εἶμουν μονάχος μέσα σὲ κανένα σαλόνι.

Δὲ μᾶρεσε καὶ ζήτησα κάτι ἄλλο.

— Θέλετε κανέναν κοστοῦμι κλόουν; μὲ ρωτήσανε.

— Κλόουν; περιφρονητικὰ φώναξα ἐγώ.

— Ἡ ληστὴ μήπως; Μὲ κάμα καὶ καπέλλο ταιριαχιά.

— Κάμα! Αἶ, αὐτὸ εἶναι κοντὰ στὸ σκοπὸ μου.

Μοῦ τὸ φέρανε κι' αὐτό, μὰ δυστυχῶς δὲν εἶταν γιὰ μένα, γιὰ τὸ κοστοῦμι αὐτὸ θὰ εἶταν γιὰ νὰ τὸ φορέσει κανένα τσαρλατανόπαιδο 8-9 χρονῶ καὶ ὄχι ληστής.

Τὸ ταιριαχτὸ τάχα καπέλλο οὔτε στὴν κορφή μου δὲν ἔμπαινε.

Μοῦ φέρανε ἕνα ἄλλο κοστοῦμι καθαλάρη, μὰ κι' αὐτὸ δὲν ἄξιζε, εἶταν πιτσιλισμένο.

Μοῦ δώσανε ράσο καλογερήσιο, εἶταν ὄλο τρύπες.

— Αἶ, πότε γιὰ; Ἡ ὥρα περνᾷ! Φωνάζανε καὶ μὲ βρίζανε οἱ φίλοι μου ποῦ εἶτανε πιά ὄλοι ντυμένοι καὶ φυλάγανε.

Ἐμνησκε ἀκόμα ἕνα κοστοῦμι νὰ μοῦ φέρουν: κοστοῦμι κινέζου εὐπατριδῆ.

Μοῦ τὸ φέρανε κι' αὐτό.

Εἶταν ἕνα πράμα πολὺ παράξενο, γι' αὐτὸ καὶ παραδέχτηκα νὰ τὸ φορέσω, χωρὶς νὰ βγάλω οὔτε μιλιὰ.

Δὲν κάνω λόγο γιὰ κεῖνα τὰ τρελοκιμωμένα μικρούτσικα χρωματιστὰ παπουτσάκια, ποῦ οὔτε τὸ μισὸ πόδι μου δὲ χωροῦσε στὸ ἕνα. Δὲν κάνω λόγο γιὰ κεῖνο τὸ τρανταφυλένιο κουρέλι ποῦ σκέπαζε τὸ κεφάλι μου σὰν περοῦκα, καὶ μὲ κάτι κλωστὲς τόδεσα σταυτιά μου ποῦ τεντωθήκανε καὶ γίνικαν σὰν τῆς νυχτερίδας. Καὶ γιὰ τὴ μάσκα; Τί νὰ σᾶς πῶ γι' αὐτήνα;

Εἶχε μιὰ φυσιογνωμία ἀφηρημένη. Ἡ μύτη, τὰ μάτια καὶ τὸ στόμα εἶτανε κανονικὰ στὸν τόπο τους, μὰ καμιὰ ἔκφραση δὲν μπόρεσα νὰ δῶ ἀπάνω της. Οὔτε στὸν τάφο ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ναι τόσο ἥσυχος κι' ἀφελής, σὰν τὴ μάσκα μου. Καμιὰ, καμιὰ ἔκφραση: οὔτε λύπη οὔτε χαρά, οὔτε περιέργεια, τίποτε, τίποτε. Μόνο, σᾶς κοίταζε ἀφελέστατα καὶ ἀμέσως, μόλις τὴ βλέπατε, σπάνατε στὰ γέλια.

Οἱ φίλοι μου βαστούσανε τὴν κοιλιὰ τους ἀπὸ τὰ γέλια καὶ ἄλλοι κυλιούντανε πάνω στοὺς καναπέδες τοῦ κουρείου, ἄλλοι πέφτανε ἀδυνατισμένοι κάτω ἀπὸ τὶς καρέκλες καὶ κουνούσανε στὸν ἄερα τὰ χέρια τους.

Πολὺ πρωτότυπη μάσκα, φωνάζανε, καὶ χὰ, χὰ χὰ, ἀρχίζανε τὰ γέλια.

Ἐμένα μοῦρχονταν νὰ κλάψω, μὰ σὰν γύριζα κι' ἔβλεπα μιὰ στὸν καθρέφτη, ἀμέσως μὲ πιάνανε καὶ μένα τὰ γέλια.

— Καὶ τὸντις πρωτότυπη μάσκα, εἶπα μέσα μου.

— Κανένας νὰ μὴ τυχὸν καὶ βγάλει πουθενὰ τὴ μάσκα του, φωνάζαμε ὄλοι στὸ δρόμο.

— Λόγο τιμῆς! Λόγο τιμῆς! ὀρκιζόνταν μερικοί...

*
**

Ἡ μάσκα μου πραγματικῶς εἶταν πρωτότυπη.

Πίσω μου τρέχανε πολλοὶ διαβάτες, ἄλλοι μὲ περιτριγυροῦσαν, ἄλλοι μὲ σκουντοῦσαν, μὲ τσιμποῦσαν καὶ σὰν ἐθύμωνα πολὺ καὶ γύριζα πίσω μου νὰ τοὺς μαλώσω, ἕνα ἀκράτητο γέλιο τοὺς ἔπιανε ὄλους.

Σ' ὄλο τὸ δρόμο μὲ εἶχε περικυκλωμένο καὶ μῆπνιγε ἕνα σύννεφο ἀπὸ γέλια κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲ μποροῦσα νὰ βγῶ ὄξω ἀπ' αὐτὸ τὸν κύκλο τῆς τρελλῆς χαρᾶς.

Ἀμα μῆπιαναν τὰ γέλια, φώναξα, τραγουδοῦσα, χόρευα κι' ὄλος ὁ κόσμος στέκονταν καὶ μὲ κοίταζε. Πόση μεγάλη ἀπόσταση μὲ χωρίζε τότες ἀπὸ τὸν κόσμο!

Ἐπὶ τέλους μᾶφίσανε ἡσυχό. Μπήκαμε στὸ πρῶτο σπίτι. Μὲ θυμὸ καὶ μὲ φόβο, μὲ λεπτότητα καὶ σκληρότητα, τήνε κοίταξα καὶ εἶπα:

— Ἐγὼ εἶμαι!

— Τὰ ματόκλαδά της σιγὰ σιγὰ μὲ περιέργεια σηκωθήκανε καὶ μαζωμένες μαῦρες ἀχτίδες πέσανε ἀπάνω μου καὶ γι' ἀπάντηση ἄκουσα ἕνα γέλιο κρουσταλένιο, γέλιο εὐθυμο καὶ ζωηρό, σὰν τὸν ἀνοιξιὰτικο ἥλιο.

— Ναί, ἐγὼ εἶμαι! Ἐγὼ, ἔλεγε χαμογελῶντας.

— Γιατί δὲν ἦρθατε σήμερα; Μὰ κείνη ξακολουθοῦσε νὰ γελᾷ. Γελοῦσε τρελλά.

— Σήμερα εἶμαι καταδασανισμένος. Ἡ καρδιά μου σφίγγει, μὲ ὕφος παρακλητικὸ ξακολουθοῦσα νὰ μιλῶ καὶ φύλαγα ἀπάντηση. Μὰ κείνη ἀκόμα γελοῦσε.

Τὰ μάτια της χαμογέλασαν κι' ἡ λάμψη τους θόλωνε. Τὸ χαμογέλιο αὐτὸ τῶν ματιῶν της εἶταν ἕνας ἥλιος, μὰ ἥλιος τσουχτερός, ἥλιος ἄσπλαχνος.

Τί ἔχετε; τὴ ρώτησα.

— Σεῖς εἶστε; μοῦκανε σιγὰ, κρατῶντας τὰ γέλια της.

— Πόσο... γελοῖος εἶστε! Οἱ ὦμοι μου ὅσο πηγαῖναν χαμηλώνανε, τὸ κεφάλι μου κατέβαινε, καὶ ὄλη μου ἡ πόζα μὲ ἔδειχνε πολὺ ἀπελπισμένο.

Μὲ τὴ σδύνουσα λάμψη τῶν ματιῶν της χαμογελῶντας ἔβλεπε τὰ ὀλόχαρα καὶ νεαρὰ ζευγάρια ποῦ περνούσανε τρεχάτα ἀπὸ μπρὸς μας κι' ἐγὼ τῆς ἔλεγα:

— Ντροπὴ σας, εἶναι νὰ γελᾶτε. Μήπως κάτω ἀπὸ τὴ γελοία αὐτὴ μάσκα δὲ ξέρετε ποῦ κρύβεται ἕνα ζωντανὸ πρόσωπο ποῦ ὑποφέρει; Ἐγὼ τὴν ἔβαλα τὴ μάσκα αὐτήνα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ σᾶς ἰδῶ καλῆτερα. Μοῦ δώσατε ἐλπίδες γιὰ τὴν ἀγάπη σας καὶ τώρα τόσο γρήγορα καὶ τόσο ἄπινα τὶς παίρνετε πίσω. Γιατί δὲν ἦρθατε;

Γύρισε καὶ μὲ κοίταξε μιὰ κι' ἕνα ἄσπλαχνο ζωηρὸ γέλιο τήνε κυρίεψε.

Μόλις ἔπαιρνε τὴν ἀνάσα της. Μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἔκρυψε τὸ προσωπάκι της στὸ μυρουδάτο της μαντυλάκι καὶ μὲ δυσκολία εἶπε:

— Κοιτάξτε... πίσω στὸν καθρέφτη... κοιτάξτε πῶς εἶστε...

Κατακόκκινος ἀπὸ τὸ θυμὸ μου κοίταξα στὸν καθρέφτη.

Ἀκίνητη καὶ νεκρὴ μὲ ἀνθρώπινη φυσιογνωμία μὲ κοίταζε μὲ μεγάλη ἀφέλεια καὶ ἀδιαφορία.

Γέλασα... κι' ἐγώ. Πάνω στὸ γέλιο μοῦρθε μὲ ἀπελπισιὰ καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ μου τῆς εἶπα ἢ κάλλιο ξεφώνησα:

— Ἐσεῖς δὲν πρέπει νὰ γελάτε!

Μόλις ἠσυχάσαμε κι' οἱ δυὸ ἄρχισα μὲ χαμηλὴ φωνὴ νὰ τῆς λέγω γιὰ τὸν ἔρωτά μου. Ποτέ μου δὲ θυμοῦμαι νὰ εἶπα τόσο ὁμορφα λόγια, ποτέ μου δὲ μίλησα τόσο ρητορικὰ σὰν τὴ φορὰ αὐτῆ, γιατί ποτέ μου ἄλλοτες δὲν ἀγάπησα τόσο πολύ, τόσο δυνατὰ σὰν καὶ τώρα.

Καὶ εἶδα πῶς τὴ στιγμὴ ποῦ κατεβαίνανε τὰ βλέφαρά της ρίξαν ἕναν ἥσκιο πάνω στὰ χλωμασμένα μάγουλά της. Καὶ εἶδα πῶς τὸ λιγνρὸ κορμάκι της ἔκλινε κατὰ μένα. Εἴτανε ντυμένη σὰν αἰνιγματώδισσα θεὰ τῆς Νύχτας, σκεπασμένη μένα μαῦρο πέπλο. Εἴταν γλυκειὰ σὰν τὸ θαθὺ ὕπνο τοῦ μικροῦ παιδιοῦ.

Ἐλεγα, ἔλεγα καὶ τὰ δάκρυά μου κατακυλούσανε κι' ἡ καρδιά μου χτυποῦσε χαρούμενα. Καὶ εἶδα ἐπὶ τέλους πῶς ἕνα γλυκὸ χαμογέλιο ἀνοιξε τὰ δυὸ της χειλάκια, ἀπ' ὅπου ξέφυγε ἕνας ἀνεστεναγμὸς κι' ἀνέβασε τὰ βλέφαρά της. Σιγὰ σιγὰ, δειλὰ καὶ μὲ μεγάλη ἐμπιστοσύνη γύρισε κατὰ μένα τὸ κεφαλάκι της καὶ... τέτιο γέλιο ποτέ μου δὲν ἄκουσα!

— Ὅχι, ὄχι δὲ μπορῶ ἔλεγε στεναζοντας κα' πάλι σήκωσε τὸ κεφάλι της κι' ἔσπασε στὰ γέλια

Ἄχ, ἔπρεπε νὰ μοῦ δώσουν ἕνα καθατὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο! Δάγκανα τὰ χεῖλια μου, τὰ δάκρυά μου κατακυλούσανε στὰ μάγουλά μου ποῦ καίγανε σὰν φωτιὰ κι' αὐτὴ ἡ ἐγωϊστικὴ φυσιογνωμία ποῦ ὅλα της εἴταν κανονικά, κοίταζε μὲ μιὰ φρικτὴ ἀδιαφορία.

Φεύγοντας μὲ τὰ χρωματιστὰ πανταλόνια, ἄκουα πίσω μου τὸ κρουσταλένιο γέλιο της καὶ μοῦ φαίνοταν πῶς πέφτανε ἀπὸ κάπου πολὺ ἀψηλὰ ἀσημένιες νερόσταλες καὶ μ' ἕνα εὐθυμο σιγανοτράγουδο σπάνανε πάνω στὸν ἀνήλεο βράχο.

*
**

Τὴν ὥρα ποῦ βγήκαμε ὅλοι στὸ δρόμο ὄξω καὶ μὲ τὶς ζωηρὲς μας φωνὲς ταραξάμε τὴν ἠσυχία τῆς νύχτας, ἕνας φίλος μοῦ εἶπε: — Δὲ μπορεῖς νὰ φανταστῆς πόσο ἐπιτυχημένος μακαρῶς εἴσουνα!... Ποτέ μου δὲ γέλασα οὔτε ἄκουσα τέτια γέλια σὰν τὰποψινά... Στάσου τί κάνεις; Γιατί σκίζεις τὴ μάσκα σου; Αἱ, παιδιά, ὁ φίλος τάχασε! Κοιτάξτε, κοιτάξτε τον, σκίζει τὸ κοστοῦμι του! Νά, κλαίει!...

(Ἐκ τοῦ ρωσικοῦ).

(Πόλη).

Νίκος Καστρινός

— ✕ —
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
6

Πέρα τῆς ἀψηλῆς στεριᾶς οἱ κρεμασμένες πεῦκες
Στὸ κύμα καθρεφτίζονται. Στὸν κάμπον ἀπ' ἀγνάντι
τρέμουνε σὲ μακριὲς σειρὲς δλόψηλες οἱ λεῦκες
Στὸ δροσερὸ λεβάντη.

Κι' οἱ γλάροι πέφτουν νὰ λουστοῦν στὰ κύματα κοπάδι.
Μέσ' τοῦ ἥλιου τὸ καθρέφτισμα ποῦ νὰ ματόνη ἀρχίζει
Ἄπ' τὸ καθάριο βράδυ
Ἐνα τρικάρτο ἀψηλὸ περήφχνα ἀρμενίζει.

Καὶ στὸ λιμάνι τὸ στενὸ μὲ τὰ πανιά κλεισμένα
Στέκονται τὰ πλεούμενα. Στὴν ἄκρη ἐκεῖ μονάχοι
Οἱ μῦλοι ἀράδα προχωροῦν μὲ τὰ φτερά ἀνοιγμένα
Ἄπὸ τὰ πόδια τῆς πλαγιαῆς ὡς ἀψηλὰ στὴ ράχη.

Κων)πολις.

Α. Ἀκροθαλασσίτης

ΚΑΚΟ ΣΗΜΑΔΙ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Σὲ κάθε πνοὴ ἀνέμου τὰ παληόχαρτα, τὰ φύλλα τὰ κίτρινα τὰ μαζεμένα ἕνα σωρὸ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ κρασοπωλεῖο μετατοπίζονταν μ' ἕνα ξηρὸ θόρυβο. Ἀπ' τὶς γέρικες λεύκες φαινόταν φύλλα νὰ πέφτουνε στὴ γῆ σὰν τὰ δένδρα νὰ θρηνοῦσαν τὶς καλὲς ἡμέρες, ποῦ εἶχαν φύγη καὶ τὰ φύλλα, ποῦ τοὺς πέφτανε νὰ ἦτανε τὰ δάκρυά τους.

Ὁ Κούρμας πλησίασε καὶ κύταξε μὲ προφύλαξη νὰ δῆ ἀπ' τὰ γιαλιὰ τοῦ κρασοπωλείου ποιοὶ ἦτανε μέσα.

Εἶδε τὸν κουλό, τὸν Κοκκινοτρίχη, ποῦ ἔκανε τὸν νευρικὸ μὲ τὰ ἄτακτα ἀπαίσια κινήματα, τὸν Κώστα μὲ τὴ ψευτοβουβαμάρα του, τὸν κουτσό... Ὅλο ζητιάνους, ποῦ σύχναζαν ἐκεῖ, καθισμένους σ' ἕνα μακρὸν τραπέζι, μὲ τὰ ποτήρια γεμάτα ἀπ' τὴν κιτρινωπὴ ρετσίνα ἐμπρὸς τους. Κοντὰ στὸ τεζάχι καὶ γυρισμένους σ' ἕνα μαυροπίνακα γεμάτο ἀριθμούς, ὁ κρασοπώλης καταγινότανε νὰ κἀνὴ κάποιο λογαριασμό...

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ μπῆκε. Τὴν ἴδια στιγμή οἱ ζητιάνοι ἀρχίζανε πάλι τὸ τραγοῦδι τους. Ἦτανε αὐτὸ ἕνα ἠρωικὸ, κλέφτικο, ποῦ ἐξυμνοῦσε κατορθώματα καὶ παθήματα κλέφτη.

Ὁ Κούρμας στάθηκε ὀρθιος καὶ τᾶκουε καὶ σιγά, σιγά παρασύρθηκε ἀπ' αὐτό. Ἀλλὰ σὲ λίγο κύταξε ἄγρια αὐτοὺς ποῦ τ' ὄλεγαν.

— Μὰ τί καταπιάνονται αὐτοὶ μ' αὐτό;

Ἔτσι τοῦ ἦλθε νὰ τοὺς κἀνὴ νὰ τὸ πάψουνε, νὰ τοὺς χαλάσῃ τὸ γλέντι, νὰ τοὺς τὰ σπάσῃ ὅλα!

Τὸ βλέμμα του ἔπειτα ἔγεινε περιφρονητικὸ. Εἶδε τὰ κορμιά τοῦ Κώστα, τοῦ Κοκκινοτρίχη δυνατὰ, γερά, τὰ χέρια τους, τοὺς λαιμούς των, τοὺς ὁμοίους μὲ βωδιῶν, καὶ ὕστερα ἔρριξε μὰ ματιὰ στὸ σῶμα τὸ δικό του, στὰ χέρια του καὶ εἶδε πόσο ἦτανε αὐτὰ ἀδύνατα, κοκκαλιάρικα! Αὐτὸς μπροστὰ σ' αὐτοὺς ἦτανε σὰν ἀδύνατο κατσίκι κοντὰ σὲ καλοθρεμμένα μοσχάρια. Ἀλλὰ...

Ὁ κουτσὸς ἔπαψε τὸ τραγοῦδι καὶ φώναξε ὑψώνωντας τὸ κεφάλι.

— Χορεύτε λίγο ρὲ παιδιὰ!

Οἱ ἄλλοι σταμάτησαν τὸ τραγοῦδι, μίλησαν λίγο καὶ σηκώθηκαν. Ἐμπρὸς βγήκε ὁ Κώστας ὁ ψευτοβουβός.

— Ἐλάτε ρέ! Τὸ Τσάμικο! εἶπε μὲ κάτι βουβὸ καὶ κάτι μπερδεμένο στὴ φωνὴ σὰ νὰ

ἦτανε στὰ ἀληθινὰ βουβὸς καὶ κείνη τὴν ὥρα νὰ τοῦ εἶχε ἔλθῃ ἡ φωνή.

Πιάνοντας ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὸ χέρι ἀρχίζανε νὰ χορεύουν γύρω ἀπ' τὸ τραπέζι, ποῦ μόνος καθώταν ὁ κουτσός. Αὐτὸς ὅμως δὲν φάνηκε εὐχαριστημένος ἀπ' τὸ χορὸ τοῦ Κώστα, ποῦ μὲ δυσκολία σήκωνε ἀπ' τὴ γῆ τὰ πόδια του, γιὰ τοῦτο σηκώνοντας τὴν πατερίτσα του χτύπησε δυνατὰ τὸ τραπέζι φωνάζοντας:

— Θὰ τὰ σπάσω!... Ἔλα Κώστα, πῆδα λιγάκι!...

Γυρίζοντας ἔπειτα ἀπ' τὰ πόδια τοῦ Κώστα, ποῦ ἀρχίζανε νὰ ὑψώνωνται περισσότερο καὶ νὰ πέφτουνε βαριὰ στὸ πάτωμα, κύταξε τὸν Κούρμα, ποῦ στεκόταν ὀρθιος κυτάζοντας τὸ χορὸ.

— Θὰ πάρῃς ἕνα; τὸν ρώτησε.

Ἄσπρησεν ὁ Κούρμας καὶ ἀπάντησε αὐτὸς σκυθρωπὸς ἂν καὶ τὸ ἤθελε πολὺ.

— Καὶ εἶσαι κίτρινος!

— Ἐγὼ κίτρινος;

— Δὲν ἦσουν ἀρρωστος;...

— Τί ἔχει νὰ κἀνὴ!

Ὁ κουτσὸς στράφηκε σὲ κείνους, ποῦ χόρευαν. Ὁ Κούρμας βγήκε ἔξω καὶ στάθηκε στὴν πόρτα. Ὁ ἀνεμος εἶχε πέσει. Καὶ τὰ κλαδιὰ τὰ μισομαδημένα τῶν ὑψηλῶν δένδρων, ποῦ βρισκόνταν ἀπ' ἔξω, μόλις ἐλαφρὰ καὶ κάποτε σαλεύανε.

Ὁ οὐρανὸς πρὸς τὴ δύση ἔλαμπε. Χρυσὰ νησάκια, συντρίμματα χρυσῶν βράχων μὴ σειρὰ πελωρίων μαύρων θηρίων καὶ τοῦφες, μαῦρες τοῦφες, πλήθος, νὰ τοὺς ξεφεύγουν σὰν πεσμένα μαλλιά τους.

Μέσα ὁ χορὸς ξακολουθοῦσε συνοδευμένος ἀπὸ τραγοῦδι.

Καὶ στὸ νοῦ τοῦ Κούρμα ἦλθε ἕνα τραγοῦδι:

Τὰ σίδερα, τὰ κάτεργα

εἶνε γιὰ τὰ παληκάργια...

Τὰ κάτεργα, τὰ σίδερα πάλι γυρίσανε στὸ νοῦ τοῦ ἔπειτα τοῦ φάνηκε νὰ τᾶκουε ἀπ' τὴ φωνὴ μᾶς θείας του καλογρηῆς πεθαμένης ἀπὸ χρόνια.

— Στὸ διάολο! εἶπε.

Θυμήθηκε ὅτι καὶ τὸ πρωῖ, καθὼς ξύπνησε, τοῦ φάνηκε νὰ τὴν ἄκουγε νὰ τοῦ μιλᾷ!... Κακὸ σημάδι δίχως ἄλλο!...

Ὁ Κούρμας ἔξυσε τὸ κεφάλι του.

— Ἐ, καί; ... ρώτησε ἔπειτα τὸν ἑαυτὸ του.

Τὸ βλέμμα του πῆγε στοὺς σωροὺς τῶν πετρῶν, ποῦ μικροί, μικροί καὶ πολλοὶ γέμιζαν ὅλο τὸ μεγάλο καὶ ἔρημο μέρος, ποῦ ἀπλωνώ-
ταν ἐμπρὸς του, καὶ στηλώθηκε στὰ σπίτια, ποῦ πέρα, στὴν ἄκρη, μακρὰ βρισκόνταν.

Τὸ σκοτάδι κατέβαινε πυκνό.

Οἱ ζητιάνοι εἶχαν πάσῃ τὸ χορὸ καὶ μόνο τραγουδοῦσαν ὅλοι μαζὺ μὲ μιὰ φωνή.

Τὸ κατάστημα φωτίσθηκε, φωτίζοντας καὶ ἔξω τὰ κλαδιά καὶ τοὺς κορμούς τῶν δένδρων.

Ὁ Κούρμας κινήθηκε σιγά, σιγά καὶ ἄρχισε νὰ προχωρῇ πρὸς τοὺς σωροὺς τῶν πετρῶν.

Καὶ ἡ νύχτα ἐρχόταν μαύρη καὶ ἡσυχῇ, ἡσυχῇ σὰν ἐπίτηδες φκιαγμένη γιὰ νὰ βγαίνουν τὰ φαντάσματα ἀπ' τὰ παλιὰ τὰ κτίρια καὶ οἱ βρυκόλακες νὰ γυρίζουνε μέσα στὰ δένδρα τοῦ νεκροταφείου.

Σταμάτησε στοὺς σωροὺς τῶν πετρῶν προσπαθῶντις νὰ δῆ καὶ νὰ ἀκούσῃ μέσα στὸ σκοτάδι. Δὲν ἔμεινε πολὺ ἔτσι. Ἐνα βῆμα ἀκούσθηκε ἀπὸ μακρὰ. Ὁ Κούρμας χαμήλωσε πίσω ἀπὸ ἕνα σωρὸ πετρῶν. Κάποιος ἐρχόταν μέσα στὸ σκοτάδι μὲ γρήγορο βῆμα. Ἀκούοντας τὰ βήματα, ποῦ ἐρχόνταν, τοῦ φάνηκε ξαφνικὰ, νὰ ἀνοίγουν αὐτὰ τάφους στὴ σιωπή!

— Ἄ, ἔτσι; Καλά!... εἶπε ἄγρια στὸν ἑαυτὸ του.

Καὶ μὲ μιᾶς ὀρθώθηκε καὶ προχώρησε....

Ὁ ἄνθρωπος, ποῦ ἐρχόταν πλησίαζε γρήγορος. Ἀλλὰ βλέπωντας τὸν Κούρμα νὰ πηγαίνει καταπάνω του θέλησε νὰ τὸν ἀποφύγῃ.

— Στὸν τόπο ρέ!... τοῦ φώναξε βροντερὰ ὁ Κούρμας.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστάθηκε, ἀλλὰ μὲ μιᾶς ἔκανε στὰ πίσω καὶ ἐνῶ ὁ Κούρμας, ποῦ ἐννόησε τὸ σκοπὸ του, πηδοῦσε μὲ τὸ μαχαίρι πάνω του, μιὰ λάμψι ἐγένεε μπροστά του καὶ ἕνας βρόντος!...

Πέρα στὸ μαγαζάκι, οἱ ζητιάνοι κόψανε τρομαγμένοι τὸ τραγοῦδι τους καὶ φάνηκαν νὰ βγαίνουν στὸ δρόμο καὶ πιὸ πίσω ἀπ' ὅλους ὁ κουτσός.

— Ἐκεῖ, ἐκεῖ!... ἔδειξε ὁ κρασοπώλης καὶ διευθύνθηκε πρῶτος μὲ ἀνοιχτὰ τὰ σκέλια, ἐκεῖ ποῦ ἔδειχνε.

Πάνω σ' ἕνα σωρὸ πέτρες καθισμένος βρισκόνταν ὁ Κούρμας κρατῶντας τὸ λαιμὸ του.

— Τί συνέβηκε; Τί ἔπαθες; τὸν ρώτησαν.

— Τί νὰ συνέβηκε! ἀπήντησε αὐτὸς τραχέα. Νά! ὅλο κέρδη θὰ ἔχῃ τὸ ἐμπόριο;... Ὅρσε καὶ μιὰ ζημιά!...

(Ἀθηναί.)

Δημοσθένης Ν. Βουτυράς.

ΔΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

ΧΑΛΚΕΟΣ ΥΠΝΟΣ

Μὲ τὴ στερνὴ βαθειὰ πληγὴ ποῦ δέχθηκε στὰ στήθη
Νεκρὸς ὁ ἥρωας ἔπεσε κ' ἐκύλησε στὸ χῶμα.
Τὸ θερειμένο του κορμὶ ἄψυχο τώρα πτώμα
Σωριάσθη. Σ' ἄλλου ἀγκαλιὰ ὕπνου βαρεῖα κοιμήθη.

Πρώτη φορὰ ἐπάνω του τέτοιος ψυχρὸς ἐχύθη
Ἵπνος. Τὴν κρύα τώρα γῆ ἐδιάλεξε γιὰ στῶμα.
Κ' ἐν ᾧ νεκρὸς ἐκοίτουσαν τ' ἀμέτρητα τὰ πλήθη
Τῶν ἀφοβῶν πολεμιστῶν χτυπιούντανε ἀκόμα.

Καὶ τὸ στερνὸ νανούρισμα εἰς τὸν ἀντρεωμένο,
Τὸν ἄψυχο πολεμιστή, στὸ χῶμα ξαπλωμένο
Ἄκουες ἀπὸ τ' ἄρματα ποῦ γύρω ἀντηχοῦσαν.

Κι ὅλα ἐκεῖνα τ' ἀφοβα παιδιὰ ποῦ δὲν δειλιοῦνε
Καὶ στῶν πολέμων τὴ βοή μὲ θάρρος ξεψυχοῦνε
Μὲ τὸν χορὸ τοῦ Ἄρεως τὸ σύντροφο τιμοῦσαν.

Κων)πολις.

Ἐμπεδοκλῆς.

ΜΑΞΙΜ ΓΟΡΚΥ

ΟΙ ΞΕΠΕΣΜΕΝΟΙ

(Συνέχεια).

Ήτο παράδοξον νὰ τοὺς ἀκούη κανεὶς νὰ συλλογίζωνται τοιουτοτρόπως οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ ἀπόβλητοι τῆς ζωῆς, οἱ ρακένδυτοι, οἱ ἐμποτισμένοι ἀπὸ οἰνόπνευμα καὶ μῖσος, ἀπὸ εἰρω- νίαν καὶ βόρβορον.

Τοιαῦται συνομιλίας ἦσαν ἀληθινὰ ἀπολαύ- σεις διὰ τὸν Ἰλαρχον. Ὡμίλει περισσότερον τῶν ἄλλων καὶ διὰ τοῦτο ἐξετιμᾶτο περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ὅσον δὲ χαμηλὰ καὶ ἂν ἐκπέσῃ ἓνας ἄνθρωπος, ποτὲ δὲν θὰ ἀστερηθῇ τῆς ἀπο- λαύσεως τοῦ νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του ἰσχυ- ρώτερον ἢ πνευματωδέστερον ἢ καὶ καλύτερα ἀνατεθραμμένον ἀπὸ τοὺς ὁμοίους του. Ὁ Ἀρι- στείδης Κουβάλδας κατεχρᾶτο τῆς ἀπολαύσεως αὐτῆς καὶ δὲν τὴν ἐχόρταινε, πρὸς μεγάλην ἀπα- ρέσκειαν τοῦ Δειψάνου, τοῦ Βώλου, καὶ τῶν ἄλλων «ξεπεσμένων», οἱ ὅποιοι ὀλίγον ἐνδιεφέ- ροντο δι' αὐτὰ τὰ ζητήματα.

Κατ' ἀντίστροφον λόγον, ἡ πολιτικὴ ἦτο τὸ γενικὸν ἐντρύφημα. Μία συζήτησις λ. χ. ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς κατακτήσεως τῶν Ἰνδιῶν, ἢ ἐπὶ τῶν πρὸς τοῦτο μέσων διὰ νὰ ταπεινώσουν τὴν Ἀγγλίαν, ἠμποροῦσε νὰ παραταθῇ ἐπ' ἀόριστον. Δὲν ὠμίλουν μὲ ὀλιγωτέραν ζέσιν καὶ περὶ τῶν μέσων τῆς ὀλοσχεροῦς ἐκρίζωσεως τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ἄλλ' ἐδῶ τὸ Δεί- ψανο εἶχε πάντοτε τὸ ρεκόρ, διότι ἐγνώριζε νὰ ἐφευρίσκη σχέδια ἐκτάκτου σκληρότητος, ὃ δὲ Ἰλαρχος πού ἠθέλε νὰ πρωτοστατῇ εἰς ὅλα καὶ νὰ παίξῃ πάντοτε τὸν πρῶτον ρόλον, ἀπέφευγε τὴν συζήτησιν αὐτήν.

Μὲ λαχτάραν ὠμίλουν πάντοτε καὶ περὶ γυναι- κῶν κατὰ τρόπον αἰσχροτάτον· ἀλλὰ πάντοτε ὁ Δάσκαλος προέβαινε εἰς ὑπεράσπισίν των καὶ ἐξωργίζετο ἂν αἱ φλυαρίαι των ἦσαν πολὺ βρο- μεραί. Ὑπεχώρουν δὲ πάντοτε εἰς αὐτόν, διότι ὅλος ὁ κόσμος τὸν ἐξελάμβανε ὡς ἄνθρωπον ὃχι κοινόν, κατὰ δὲ τὰ σάββατα ἐδανείζοντο παρ' αὐ- τοῦ τὰ χρήματα πού ἐκέρδιζε τὴν ἐβδομάδα.

Ἀπῆλανε πρὸς τούτοις πολλῶν προνομίων : λόγου χάριν, δὲν προσέκρουαν ἐπάνω του κατὰ τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας τὰς οὐχὶ σπανίας, ὅπου ἡ συζήτησις ἐτελείωνε μὲ γενικὴν μάχην. Τοῦ ἐπετρέπετο ἐπίσης νὰ φέρῃ γυναῖκας εἰς τὸ ἄσυ- λον, ἐνῶ κανεὶς ἄλλος δὲν ἔχαιρε τὸ δικαίωμα

τοῦτο, διότι ὁ Ἰλαρχος προειδοποιοῦσε ὅλον τὸν κόσμον :

— Μακρὰ ἀπὸ μένα τὰ θηλυκά!... Αἱ γυ- ναῖκες, οἱ ἔμποροι καὶ ἡ φιλοσοφία... τὰ τρία αἷτια τῆς κακομοιριᾶς μου. Θὰ πατάξω ἄσπλαχνα ἐκεῖνον πού θὰ ἰδῶ νάρθη ἐδῶ μὲ γυναῖκα... θὰ πατάξω ἐπίσης καὶ τὴν γυναῖκα... Γιὰ τὴν ἠθική, θὰ τοὺς στραγγάλισω τὸ λαιμό!

Ἦμποροῦσε πολὺ καλὰ νὰ σοῦ στραγγάλισῃ τὸν λαιμόν, διότι εἶχε τεραστίαν ἰσχύν. Καὶ ἔπειτα κάθε φορὰν πού ἐμάχετο, ἤρχετο εἰς βοήθειάν του ὁ Μαρτσιανῶφ. Πένθιμος καὶ σιωπηλός, παρόμοιος πρὸς μνημεῖον ἐπιτάφιον, ἅμα ἐξε- σποῦσε γενικὴ μάχην, εἰοποθετεῖτο ράχιν πρὸς ράχιν πλησίον τοῦ Κουβάλδα, καὶ οἱ δύο τους δὲ τότε ἐσχημάτιζαν μηχανὴν σαρώνουσαν τὰ πάντα καὶ ἀπρόσβλητον.

Μίαν ἡμέραν ὁ Σίμτσωφ μεθυσμένος, ἀτόπως καὶ ἀλόγως ὤρμησε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δα- σκάλου καὶ τοῦ ἀπέσπασε δέσμη τριχῶν ἀπὸ τὴν κόμην του : μὲ μιὰ γροθιά ὁ Κουβάλδας τὸν ἐξήπλωσε κατὰ γῆς, λιπόθυμον ἐπὶ ἡμίσειαν ὥ- ραν, ὅτε δὲ ὁ δυστυχῆς ἐκεῖνος ἐνέλαβε τὰς αἰ- σθήσεις του, ὁ Ἰλαρχος τὸν ὑπεχρέωσε νὰ φάγῃ τὰς τρίχας τοῦ Δασκάλου.

Καὶ ὁ ἄλλος τὰς ἔφαγε φοβούμενος μήπως δαρῇ μέχρι θανάτου.

Ἐκτὸς τῆς ἀναγνώσεως ἐφημερίδων, τῶν συ- ζητήσεων καὶ τῶν γελώτων, εἶχαν πρὸς τούτοις χάριν ψυχαγωγίας καὶ τὸ χαρτοπαίγιον. Ἐ- παιζαν ὅμως ἄνευ τοῦ Μαρτσιανῶφ, διότι οὗτος ποτὲ δὲν ἠμποροῦσε νὰ παίξῃ τίμια· συλληφθεὶς πολλάκις ἐπ' αὐτοφῶρῳ νὰ κλέπτῃ πάνω στὸ κάμωμα τῶν παιγνιοχάρτων, ὠμολόγει εἰλικρι- νέστατα :

— Δὲν μπορῶ νὰ μὴν κλάψω στὸ κόψιμο... Εἶναι συνήθειο μου.

— Ἔτσι εἶναι... — διεβεβαίωσεν ὁ διάκο- Ταράσης. — Ἐγὼ εἶχα πάρε ἰσυνήθειο νὰ δέρνω τὴν διακόνισσά μου κάθε κυριακὴ μετὰ τὴ λειτουργία : ἔ λοιπόν, θὰ μὲ πι- στέψετε ; ὅταν πέθανε, τέτοια στενοχωριά μ' ἐ- βασάνιζε τὴν κυριακὴν, πού εἶταν ἀληθινὰ ἓνα πρᾶγμα ἀκατανόητο. Ἐπέρασα μιὰ κυριακὴ... ὅπως-ὅπως. Ἐδάσταξα ἀκόμη μιὰ... Τὴν τρίτη ... ἔδωσα μιὰ κατακεφαλιὰ τῆς μαγεύρισσάς μου

ΤΟΛΣΤΟΙ ΚΑΙ ΓΟΡΚΥ

.. Ἐκείνη τὸ θεώρησε προσβολή... «θὰ κάμω τὰ παράπονά μου στὸν εἰρηνοδίκη» ἔλεγε· φαντασθῆτε τὴ θέση μου! Κατόπιν τῆς ἐπλήρωσα δυὸ στρογγυλὰ ρουμπλάκια καὶ τὴν ξυλοκοποῦσα κατὰ τὴ συνήθειά μου, ἕως τὴν ἡμέρα ποὺ τὴν ξαναθυμφεύθηκα...

— Διάκο, ψέμματα λές. Πῶς κατώρθωσες νὰ θυμφευθῆς καὶ δευτέρα φορά; (*) — τὸν διέκοψεν ἀπροσδοκῆτως τὸ Λεῖψανο.

— Αἶ; μὰ εἶναι ἀπλούστατο, ὑπόφερνα ἀδερφέ... ἔπειτα ἦταν καὶ οἰκονόμος μου καὶ... γυναϊκά μου...

— Ἐκαμες παιδιὰ; ἠρώτησεν ὁ Δάσκαλος.

— Πέντε κεφάλια... Τὸ ἓνα ἐπνίγηκε, τὸ μεγαλύτερο... εἶταν πολὺ πρόστυχο χαμίσι!... Δυὸ πέθαναν ἀπὸ σκαρλατίνα... Μιὰ κόρη μου εἶχε παντρευτῆ δὲν ξεύρω ποιὸν φοιτητὴ καὶ τὸν ἀκολούθησε στὴ Σιδηρία· ἡ ἄλλη θέλησε νὰ σπουδάσῃ, μὰ πέθανε στὸ Πέτερσβουρ... ἀπὸ χτικιό... καθὼς λένε... Ἄχ! μάλιστα... πέντε εἶχα. Ἄμὲ τί θαρρεῖς; Ἡμεῖς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ εἴμαστε καρπεροί...

Ἦρχισε νὰ ἐξηγῆ διατί εἶναι γόνιμοι, διεγείρων γέλωτα ὀμηρικὸν μὲ τὰς ἐξηγήσεις του. Ὅταν ἀπέκαμαν γελῶντες, ὁ Ἀλέξης Μαξίμοβιτς

Σίμτωφ ἀνεμνήσθη αἴφνης ὅτι καὶ ἐκεῖνος κάποτε εἶχε μίαν κόρην.

— Λίδικα εἶταν τὸνομά της... γιατί εἶταν πολὺ χονδρόσωμη!

Ἄναμφισβότως αὐτὸ ἦτο ὄλον ποὺ ἐνεθυμείτο, διότι ἐκοίταξεν ὀλόγυρά του, ἐμειδίασε ὡς νὰ ἀπελογεῖτο πρὸς ἑαυτὸν καὶ... ἐσιώπησε.

Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὠμίλουν πολὺ ὀλίγον διὰ τὸ παρελθόν των· πολὺ σπανίως ἐπεκαλοῦντο τὰς ἀναμνήσεις των καὶ μόνον εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις καὶ μὲ τόνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σκωπτικόν... Ἦμπορεῖ ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ νὰ ἐξετάξῃ τις τὸ παρελθόν νὰ εἶναι πολὺ λογικός; διότι διὰ τὸν πλεῖστον κόσμον, ἡ ἀνάμνησις τῶν περασμένων ἐξασθενεῖ τὴν ἐνέργειαν εἰς τὸ παρὸν καὶ ὑποσκάπτει καὶ κλονίζει τὴν ἐλπίδα διὰ τὸ μέλλον.

Κατὰ τὰς βροχεράς, ^{**} συννεφιασμένας καὶ ψυχρὰς ἡμέρας τοῦ προχωρημένου φθινοπώρου, ὅλοι οἱ «ξεπεσμένοι» συναθροίζονται εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦ Βασιλῶφ. Τοὺς ἐγνώριζαν ἐκεῖ καλὰ, τοὺς ἐφοβοῦντο ὀλίγον ὡς κλέπτας καὶ κανγατζήδες, ἀλλὰ τοὺς ἐκτιμοῦσαν πρὸς τούτοις καὶ τοὺς ἤκουαν ὡς πνευματώδεις. Ἡ νταβέρνα τοῦ Βασιλῶφ ἦτο ἡ λέσχη τοῦ προαστείου, οἱ δὲ «ξεπεσμένοι» ἀπετέλουν τὸν ἐγκέφαλον οὕτως εἰπεῖν τῆς λέσχης.

(*) Οἱ ἱερεῖς ἐν Ρωσίᾳ θυμφεύονται ὑποχρεωτικῶς, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ θυμφευθοῦν καὶ δευτέραν φοράν.

Τὰ σαββατόβραδα καὶ τὰς κυριακὰς ἀπὸ φυλακῆς πρῶτας μέχρι νυκτὸς τὸ καπηλεῖον ἦτο πλήρες καὶ οἱ «ξεπεσμένοι» ἦσαν ἐκεῖ εὐπρόσδεκτοι. Ἐφεραν μαζί των, μεταξύ τῶν κατοίκων τούτων τοῦ προαστείου τῶν ἀποβλακωμένων ἐκ τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς συνεχοῦς δυστυχίας, τὴν ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματος των, ἣτις ἐκέκτητο κάποιαν ἰδιότητα νὰ ἀνακουφίζει τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ἐκνευρισμένων, καταβεβλημένων ἀπὸ τὸ τρέξιμον κατόπιν τεμαχίου ἄρτου, μεθύσων, παρομοίων πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὸ ἄσυλον τοῦ Κουβάλδα καὶ ὅπως αὐτοὶ πεταγμένων ἐκεῖ ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς πόλεως. Ἡ ἱκανότης τοῦ νὰ ὁμιλοῦν δι' ὅλα τὰ ζητήματα, νὰ ἐξουδενίζον με τολμηρὰς ἰδέας τὸν τραχύτερον καὶ δηκτικώτερον λόγον, ἢ ἔλλειψις φόβου πρὸς πᾶν ὅ,τι ὀλόκληρον τὸ προάστειον ἐδειλίαζε, ἢ ἀμέριμος ἀνθάδεια τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὅλα ταῦτα ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴν ἀρέσουν. Ἐπειτα ὅλοι σχεδὸν οἱ «ξεπεσμένοι» ἦσαν γινώσκαι τοῦ νόμου, ἠδύνατο νὰ δώσουν κάθε εἶδους συμβουλίας, νὰ συντάσσουν ἀναφορὰς, νὰ ὑποδοθηθοῦν τὴν κλοπὴν καὶ τὴν λωποδυσίαν ἀτιμωρηταί. Ὅλα ταῦτα ἐπληρώνοντο μὲ ρακὶ καὶ μὲ φιλοφρονήσεις καὶ κολακευτικὸν θαυμασμὸν διὰ τὰ προτερήματα των.

Τὸ προάστειον ἐχωρίζετο ἀναλόγως τῶν συμπαθειῶν του εἰς δύο κόμματα σχεδὸν ἰσόπαλα. Τὸ ἓνα κόμμα εὗρισκε ὅτι ὁ Δάσκαλος ἦτο ἀνώτερος τοῦ ἱλάρχου. Τὸ ἄλλο εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι κάτω ἀπὸ τὰς ἐξιστορήσεις τοῦ Δασκάλου ἐκρύπτετο ὁ Κουβάλδας, ἓνας «σωστὸς πολεμιστῆς μὲ θάρρος καὶ μὲ ἐξυπνάδα ἀκούραστη». Οἱ θιασῶται τοῦ Κουβάλδα ἦσαν κάτι ἀνθρωποι τῆς κατωτέρας τάξεως, ἀνεγνωρισμένοι μέσα εἰς τὸ προάστειον ὡς συστηματικοὶ μέθυσοι, ἔπειτα οἱ κλέπται καὶ οἱ ἐγκληματαῖαι, ἐκεῖνοι τέλος τοὺς ὁποίους δὲν τρομάζει ὁ δρόμος ὅπου ἠναγκάζοντο νὰ πλανῶνται μὲ τὴν πῆραν τοῦ ζητιάνου στὸν ὄμο, δρόμος πού καταλήγει εἰς τὴν εἰρκτὴν. Ὁ Δάσκαλος ἐξετιμᾶτο ὑπὸ ἀνδρῶν θετικωτέρων, πού ἐλπίζουν κάτι ἀόριστον, πού περιμένουν κάτι, πού κάτι τοὺς ἀπασχολεῖ πάντοτε καὶ πού σπανίως ἔχουν πλήρη τὸν στόμαχον.

Ἡ σχετικὴ ἀξία τοῦ Κουβάλδα καὶ τοῦ Δασκάλου ὠρίσθη καὶ ἀπεδείχθη εὐκρινῶς ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον συμβάν. Μίαν ἡμέραν συνεζήτησαν ἐν τῷ καπηλεῖῳ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημαρχιακοῦ συμβουλίου, διὰ τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι τοῦ προαστείου ἦσαν ὑποχρεωμένοι «νὰ παραχώνουν τὰς χαράδρας καὶ τοὺς ὄχετούς, καὶ νὰ μὴ μειαχρρίζωνται πρὸς τοῦτο κόπρον οὔτε πτώματα κατοικιδίων ζώων, ἀλλὰ νὰ ρίπτουν μόνον ἀσβεστόματα καὶ χῶματα ἀπὸ κάποιαν οἰκοδομουμένην ἀποθήκην».

— Μὰ ἀπὸ ποῦ θέλετε νὰ παίρνω αὐτὰ τὰ διαβολοχῶματα, ἐγὼ πού σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ θέλησα νὰ χτίσω γιὰ τὸν ἑαυτό μου μιὰ σπιτοφωλιά κ' ἴσα μὲ τώρα, δὲν μπόρεσα ἀκόμη νὰρχίσω! διεκήρυττε μὲ φωνὴν ἀξιοθρήνητον ὁ Μόκευ Ἄνισίμωφ, ἄνθρωπος πού ἔζη πωλῶν **καλά-**

τσα (*) τὰ ὁποῖα κατεσκεύαζεν ἢ σύζυγός του.

Ὁ ἱλάρχος ἐνόμισε ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ θριαμβεύσῃ ρητορεύων καὶ κατέφευγεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μίαν γροθιά πού ἀντήχησε, θέλων νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν.

— Ἀπὸ ποῦ νὰ παίρῃ κανεὶς συντρίμματα καὶ χῶματα; Πηγαίνετε παιδιὰ, ὅλοι ὅσοι εἴσθε στὸ δρόμο, πηγαίνετε στὴν πόλιν καὶ γκρεμίστε τὸ δημαρχεῖον. Δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ πιά εἰς τίποτε, ἀφοῦ εἶναι παλιό. Καὶ αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ συντελέσετε διπλασίως εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως: θὰ ξανοίξετε τὸ προάστειόν σας καὶ θὰ ἐξαναγκάσετε νὰ χτίσουν καινούργιο δημαρχεῖο. Πάρετε τᾶλογα τοῦ δημάρχου γιὰ τὴ μεταφορὰ καὶ μαζί μ' αὐτὰ καὶ τὰς τρεῖς θυγατέρας του — θὰ εἶναι πολὺ κατάλληλες γιὰ ζέψιμο, — ἢ νὰ χαλάσετε τὴν παλιὰ παράγκα τοῦ Ἰούδα Πετουνικῶφ καὶ νὰ στρώσετε τὸ δρόμο μὲ ξύλα... Ἄ, ναι ἀλήθεια, Μόκευ, ξέρω μὲ τί ἀναψε σήμερα τὸ φουῆρο ἢ γυναίκα σου γιὰ νὰ ψῆσῃ τὰ **καλάτσα** σου: μὲ τὰ θυρόφυλλα τοῦ δευτέρου παραθύρου καὶ μὲ τὰ δυὸ σκαλοπάτια τῆς σκάλας.

Ἀφοῦ τὸ δημόσιον ἐγέλασεν ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἔκαμεν ἀστεῖα σχόλια ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως αὐτῆς τοῦ ἱλάρχου, ὁ κηπουρὸς Παυλῖνος, ἄνθρωπος εἰρηνικῶν αἰσθημάτων, ἠρώτησε:

— Ὡς τόσο, τί πρέπει νὰ κάνουμε τώρα, ἱλαρχέ μου; Ἐλάτε, τί κρίνετε καλὸν ἐσεῖς;

— Ἐγὼ; νὰ σταθῆτε ἀπὸ μακριά, δίχως νὰ σαλέψετε μήτε πόδια μήτε χέρια! Οἱ βροχὲς σκαλίζουν καὶ σκάβουν τὸ δρόμο; Ἐ, ἀφήστε τὰς νὰ τὸ κάμνουν!

— Μὰ εἶναι καὶ σπήτια ἐτοιμόροπα...

— Μὴν τὰ ἐμποδίζετε, ἄς χαλάσουν! Ὅταν χαλάσουν... νὰ τραβήξουμε ἀπὸ τὴν πόλιν μιὰ σύνταξιν... ἂν δὲ δίνῃ τίποτα, νὰ τῆς τραβήξουμε μιὰν ἀγωγή... Τὸ νερὸ ἀπὸ ποῦ τρέχει; ἀπὸ τὴν πόλιν; Λοιπὸν ἢ πόλις ἔχει τὸ ἄδικο, κ' αὐτὴ εἶν' ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς τῶν σπητιῶν...

— Ναι, μὰ θὰ μᾶς ποῦν: «Τὸ νερὸ εἶναι ἀπὸ τὴ βροχὴ».

— Μὰ τὰ σπήτια στὴν πόλιν δὲν χαλοῦν ἀπὸ τὴ βροχὴ; Ἐ; αὐτὴ ὅμως σᾶς βυζαίνει μὲ τὰς συνεισφορὰς σας, κ' ὅταν πρόκειται νὰ συζητήσετε τὰ δικαιώματά σας... δὲν σᾶς ἐπιτρέπει οὔτε φωνὴ στὸ συνέδριον! Ἀφοῦ καταστρέφει τὴ ζωὴ σας καὶ τὴν περιουσίαν σας, σᾶς ἐξαναγκάζει ἀκόμη νὰ κάνετε οἱ ἴδιοι τὰ ἐπιδιορθώματα! Βέβαια! Ἄς εἶναι ὅλα δικά της!

Καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ προαστείου πεισθὲν εἰς τὸν ριζοσπαστικὸν Κουβάλδαν, ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ ἕως ὅτου τὸ ὄμβριον ὕδωρ παρασύρῃ τὰς καλύδας.

Οἱ εἰρηνικοὶ ὅμως καὶ φιλήσυχοι κάτοικοι ἠῦραν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Δασκάλου ἄνθρωπον ὅστις τοὺς συνέταξε μίαν ἀναφορὰν θαυμασίαν καὶ πειστικὴν, διὰ τὸ δημαρχιακὸν συμβούλιον.

Ἡ ἄρνησις των νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημαρχιακοῦ συμβουλίου εἶχεν αἰτιολογηθῆ τόσον σταθερὰ μέσα εἰς τὴν ἀναφορὰν, ὥστε τὸ

(*) Εἶδος λευκοῦ ἄρτου πολὺ ἐκτιμωμένου, μὲ σχῆμα ἰδιότροπον.]

συμβούλιον παρεδέχθη. Παρεχωρήθη λοιπὸν εἰς τὸ προάστειον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ χρησιμοποιῆ τὰ ἀσβεστώματα ποὺ προήρχοντο ἀπὸ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ στρατῶνος καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσίν του πέντε ἄλογα τῆς στρατιωτικῆς πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας. Ἐπὶ πλέον, ἐθεωρήθη ἀπαραίτητον, ν' ἀνοίξουν καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ δρόμου ὄχετόν, διὰ νὰ τρέχουν τὰ νερά.

Τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια κατέστησαν τὸ ὄνομα τοῦ Δασκάλου εὐρέως δημοτικὸν εἰς τὸ προάστειον. Ἐγραφε ἀναφοράς, ἐδημοσίευσεν ὑπομνήματα εἰς τὸς ἐφημερίδας. Οὕτω λ. χ. μίαν ἡμέραν οἱ θαμῶνες τοῦ Βαβιλῶφ παρετήρησαν ὅτι αἱ ρέγγες καὶ τὰ ἄλλα τροφίμα τοῦ ξενοδοχείου, ἦσαν ὑπόπτου προελεύσεως. Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Βαβιλῶφ, ὄρθιος πλησίον τοῦ πάγκου του μὲ τὴν ἐφημερίδα στὸ χέρι, ἐξωμολογεῖτο δημοσίᾳ:

— Σωστό εἶναι... δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτε. Πραγματικῶς εἶχα ἀγοράσει ρέγγες κατακιτρινοσμένες, ἐλεεινὲς ρέγγες. Καὶ γιὰ τὰ λάχανα... πολὺ σωστό!... εἶναι λίγο ξυλισμένα καὶ μαραμμένα... Φυσικά, ὁ καθένας ἐννοεῖ νὰ γιομίση ὅσο τὸ δυνατόν γρήγορα τὴν τσέπη του. Καλά, μὰ ὕστερα; Νά, ποῦ ἔγινε τὸ ἀνάποδο: περίμενα ἀπὸ τὶς τσέπες τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ ποῦ ἕνας ἄνθρωπος ἔξυπνος μὲ καταντρόπιασε γιὰ τὴν πλεονεξία μου. Ἄς εἶναι.

Ἡ μετάνοια αὐτὴ τόσο μεγάλο ἀποτέλεσμα ἐπέφερεν εἰς τὸ δημόσιον, ὥστε ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Βαβιλῶφ νὰ τοῦ δίδῃ νὰ καταδροχθίζῃ τὰς ρέγγας καὶ τὰ λάχανά του, τὸ δὲ ἐξαίρετον αὐτὸ δημόσιον, καρυκεῦον κάθε φαγώσιμον μὲ τὴν καλὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων τοῦ καπύλου, τὸ ἐκατάπινεν ἀπλήστως χωρὶς νὰ τὸ προσέχη πλέον. Τοῦτο ἦτο λίαν ἐνδιαφέρον, διότι ὄχι μόνον ἐπιθύσανε τὸ γόητρον τοῦ Δασκάλου, ἀλλ' ἔκαμε πρὸς τούτοις τοὺς κατοίκους νὰ γνωρίσουν τὴν δύναμιν τῆς δημοσιογραφίας.

* *

Κάποτε ὁ Δάσκαλος ἔκαμνε μέσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μαθήματα καὶ διαλέξεις ἐπὶ τῆς πρακτικῆς ἠθικῆς.

— Εἶδα, ἔλεγε ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν κοσμηματογράφον Γιακουμῆν Τουρῖνον, εἶδα Ἰάκωβε, πὼς ἔδεχνες τὴ γυναῖκα σου...

Ὁ Γιακουμῆς εἶναι ἤδη μισομεθυσμένος διότι ἔχει πιῆ δύο ἄλλεπάλληλα γεμάτα ποτήρια ρακῆς καὶ εὐρίσκεται εἰς διαβολεμένην ἀπορίαν. Ἡ παρέα τὸν παρατηρεῖ περιέργως, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ξεφουρνίσῃ καμίαν φράσιν ἰδικῆς του κατασκευῆς, καὶ βαθεῖα σιωπὴ βασιλεύει μέσα εἰς τὸ καπηλεῖον.

— Εἶδες; ἔ καλά, πὼς σοῦ φάνηκε αὐτό; σοῦ ἄρεσε; ἠρώτησεν ὁ Γιακουμῆς.

Τὸ ἀκροατήριον ἐγέλασε, συγκρατοῦν ἐν τούτοις τὸν ἑαυτὸν του.

— Ὅχι, αὐτὸ δὲ μοῦ ἄρεσε, ἀπεκρίθη ὁ Δάσκαλος.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του εἶναι τόσο σοβαρὸς καὶ ἐπιβλητικὸς, ὥστε τὸ δημόσιον σιωπᾷ.

— Μοῦ ἀρκοῦν ἐμένα οἱ δικές μου οἱ σκο-

τοῦρες! εἶπεν ὁ Γιακουμῆς ἀποτόμως, προαισθάνομενος ὅτι ὁ Δάσκαλος θὰ τοῦ φάῃ τὸ μάτι. Ἡ γυναῖκα μου ἔχει τὸ λογαριασμό της... κ' ἐγὼ τὸ δικό μου...

Ὁ Δάσκαλος χαράττει μὲ τὸν δάκτυλον κάτι σχήματα ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι καὶ παρατηρῶν αὐτὰ λέγει:

— Νὰ σοῦ πῶ, Ἰάκωβε, γιατί δὲν μοῦ ἀρέσει αὐτό... Ἄς ἀνιλύσουμε κατὰ βάθος αὐτὸ ποῦ κάνεις καὶ τί μπορεῖς νὰ περιμένῃς ἀπ' αὐτό... Ἡ γυναῖκα σου εἶναι ἔγκυος: τὴν ἔχτυποῦσες χθὲς μάνω στὴν κοιλιά καὶ στοὺς γόφους... Δὲν ἔδεχνες ὄμως μονάχα αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὸ παιδί. Μποροῦσες νὰ τὸ σκοτώσῃς, καὶ ἡ γυναῖκα σου μποροῦσε νὰ ἀποβουλευτῇ καὶ νὰ πεθάνῃ ἢ νὰ ῥωσθήσῃ βαρεῖα. Τὸ νάχῃς στὸ κεφάλι σου μιὰ γυναῖκα ἄρρωστη, εἶναι μεγάλος μπελάς, θὰ σοῦ κοστίσῃ πολὺ, ἀφοῦ οἱ ἀρρώστεις χρειάζονται γιαιτρικά... καὶ τὰ γιαιτρικά χρήματα. Ἄν ἔχῃς τὴν τύχη νὰ μὴ σκοτώσῃς τὸ παιδί, δίχως ἄλλο θὰ τὸ σακατέψῃς, καὶ μπορεῖ νὰ γεννηθῇ στὸν κόσμον παραμορφωμένο: καμπούρης ἢ σακάτης. Τότε δὲν θὰ εἶναι γιὰ δουλειά, κ' αὐτὸ γιὰ σένα εἶναι ζήτημα σπουδαῖο, τὸ νὰ γίνῃ ἕνας ἐργάτης. Ἄς ὑποθέσουμε μονάχα πὼς ἔρχεται στὸν κόσμον ἀσθενικό. Κι' αὐτὸ κακό: θὰ ἀσχολῇ ὅλη μέρα τὴ μητέρα καὶ θὰ ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ θεραπεία. Βλέπεις καλὰ, πόσα πράγματα σὲ ἀπειλοῦσαν; Κεῖνοι ποῦ ζοῦνε μὲ τὰ χέρια τους πρέπει νὰ γεννιῶνται γεροὶ καὶ σωστοί, γιὰ νὰ βγάζουν στὸν κόσμον καὶ παιδιὰ γερά. Μιλῶ σωστά;

— Σωστά καὶ βαρεῖα!... διεβεβαίωσε τὸ δημόσιον.

Ἐ καλά, μὰ... ἴσως... δὲν θὰ συμβοῦν αὐτά, εἶπεν ὁ Γιακουμῆς θορυβημένος πρὸ τῆς σκηνογραφίας ποῦ παρέστησε ὁ Δάσκαλος. Εἶναι γερὴ γυναῖκα... δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ πάθῃ τὸ παιδί μέσα της, θαρρῶ; Μὰ σοῦ εἶναι δὰ κ' αὐτὴ ἕνα ψοφίμι ψωριάτικο... Ὅτι κ' ἂν κάμω... ἀρχίζει νὰ μὲ τρώγῃ, σὰν τὴ σκουριά ποῦ τρώγει τὸ σίδηρο.

— Καταλαβαίνω, Ἰάκωβε, πὼς δὲν μπορεῖς νὰ μὴ χτυπήσῃς τὴ γυναῖκα σου, παρατηρεῖ ἕκ νέου ἡ ἡρεμος καὶ σκεπτικὴ φωνὴ τοῦ Δασκάλου. Ἐχεις μεγάλο δίκιο σ' αὐτό... ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ χαρακτήρ τῆς γυναῖκας σου ποῦ σὲ κάμνει νὰ τὴν δέρνῃς ἔτσι ἀπερίσκεπτα... εἶναι ὀλόκληρη ἢ θλιβερὴ καὶ σκοτεινὴ ζωὴ σου...

— Μάλιστα! αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια! ἀνακράζει ὁ Γιακουμῆς. Ζοῦμε πραγματικῶς στὸ σκοτάδι... σὰν μέσα στὸν τρουῶ κανενὸς καμινοκαθαριστοῦ...

— Τὸ θέλεις λοιπὸν ἐξαιτίας τῆς ζωῆς σου καὶ νὰ τυραννιέται ἡ γυναῖκα σου!... ἡ ὑπαρξίς ποῦ σοῦ εἶναι πλησιεσττέρα... καὶ βασανίζεται καὶ ὑποφέρειν δίχως νὰ ἔχῃ κανένα ἄδικο ἀπέναντί σου, ἀλλὰ μόνον διότι σὺ εἶσαι ὁ δυνατώτερός της: εἶναι πάντοτε κάτω ἀπὸ τὸ χέρι σου καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ ξεφύγῃ. Βλέπεις πόσον εἶναι... πρόστυχο!

— Ἔτσι εἶναι... ποῦ νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβο-

λος! Μὰ τί θέλετε νὰ κάμω; Δὲν εἶμαι κ' ἐγὼ ἄνθρωπος;

— Καλά, ἄνθρωπος εἶσαι! Ἔ, λοιπὸν ἐγὼ τοῦτο θέλω νὰ σοῦ πῶ: ὅσο γιὰ νὰ τὴ χτυπᾷς... χτύπα τὴν, ἂν δὲν μπορῆς νὰ κάμῃς κι' ἄλλιῶς· μὰ χτύπα τὴν μὲ προσοχή, ἔχε στὸ νοῦ σου πὼς μπορεῖς νὰ βλάψῃς τὴν ὑγεία της ἢ τὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ. Μὲ λίγα λόγια, δὲν πρέπει νὰ χτυποῦμε τίς ἔγκυες γυναῖκες... πάνω στὴν κοιλιά, πάνω στὸ στῆθος, στὰ λαγώνια... χτύπα πάνω στὸν αὐχένα ἢ πάρε ἓνα σχοινὶ καὶ δός του στὰ μαλακὰ μέρη...

Ὁ ρήτωρ ἐτελείωσε τὴν διάλεξίν του, τὰ δὲ σκοτεινὰ μάτια του μέσα εἰς τὰς βαθεῖας κόγχας τῶν παρατηροῦν τὸ δημόσιον, σὰν νὰ τὸ ἐρωτοῦν ὡς ἔνοχα ἢ σὰν νὰ τοῦ ἐζήτησαν συγγνώμην...

Τὸ δημόσιον ἀναταράσσεται σαλευόμενον. Τὴν ἠθικὴν αὐτὴν ἐνὸς «ξεπεσμένου» τὴν ἐννοεῖ καλά, τὴν ἠθικὴν αὐτὴν τοῦ καπηλείου καὶ τῆς ἀθλιότητος.

— Ἔ λοιπὸν, ἀδερφεῖ Γιακουμῆ, κατάλαβες;

— Διάβολε! σοῦ πετᾷ κάποτε κάτι ἀλήθειες...

Ὁ Γιακουμῆς ἐννοεῖ: εἶναι ἀπερίσκεπτον νὰ δέρνῃ τὴν σύζυγόν του· εἶναι ἐπιζήμιον καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του.

— Καὶ ἔπειτα, ἔλα νὰ δοῦμε, τί εἶναι ἡ γυναῖκα; λέγει ὁ πωλητῆς τῶν *καλατσιῶν* Μόκεη Ἀνυσίμων. Ἡ γυναῖκα... εἶναι ἓνας φίλος, ἂν θέλῃς νὰ ἐξετάσῃς κατὰ βάθος τὰ πράγματα. Σοῦ εἶναι προσκολλημένη, ἔτσι νὰ ποῦμε, μὲ ἀλυσίδα... καὶ οἱ δύο σας μαζί εἰσθε δεμένοι σὰν κατάδικοι. Κοίταξε λοιπὸν νὰ περπατῆς μαζί της μὲ τὸ ἴδιο πόδι... ἂν δὲν τὸ κατορθώῃς... θὰ καταλάβῃς τὴν ἀλυσίδα...

— Στάσου!... εἶπε ὁ Γιακουμῆς· μὰ κ' ἐσὺ ὁ ἴδιος δὲν χτυπᾷς τὴ δική σου;

— Σοῦ εἶπα ἐγὼ πὼς δὲν τὴν δέρνω; Τὴν χτυπῶ... γιὰτὶ εἶν' ἀδύνατο νὰ κάμω ἄλλιῶς... Μὰ ὅταν βγαίνω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς ὑπομονῆς μου, μήπως πρέπει νὰ κοπανίζω γροθιᾶς στὸν τοῖχο;

— Σὰν κ' ἐμένα, εἶπε ὁ Γιακουμῆς.

— Μὰ τί ζωὴ εἶναι καὶ ἡ δική μας περιορισμένη κι' ἀποπνικτικὴ! Κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ σηκώσῃ λίγο ἀπάνω τὸ κεφάλι!

— Ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη ἀκόμα νὰ δέρνῃ κανεῖς καὶ τὴ γυναῖκα του μὲ προσοχή! εἶπεν εἰρωνικῶς κάποιος ἔξυπνος.

* *

Ἔτσι συνομιλοῦν καὶ συζητοῦν μέχρι τῆς μιᾶς μετὰ μεσονύκτιον ἢ μέχρι διαπληκτισμοῦ προκαλουμένου ὑπὸ τῆς μέθης ἢ ὑπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ τὸν ὁποῖον τοὺς ἐμπνέουν αἱ συζητήσεις τῶν.

Ὅπισθ' ἀπὸ τὰ τζάμια τῶν παραθύρων ἡ βροχὴ πέφτει, καὶ ὁ παγωμένος ἄνεμος μουγκρίζει ἄγριος. Μέσα εἰς τὸ καπηλεῖον, ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι πνιγηρὰ, βαρεῖα, γεμάτη ἀπὸ καπνὸν· κάμνει ζέστην· ἐξωθεν νερά, κρῦο, νύχτα. Ὁ ἄνεμος κρούει δυνατὰ τὰ τζάμια: νομίζεις ὅτι προκαλεῖ ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐξέλθουν καὶ ἀπειλεῖ νὰ τοὺς διασκορπίσῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν

τῆς οἰκουμένης σὰν σκόνιν. Κάποτε ἀκούεται μέσα εἰς τὸν μηκυθμὸν του κάποιος θρήνος, κάτι σὰν παράπονο, σπαρακτικόν, ἀπελπιστικόν, κατόπιν ἀντηγεῖ ἓνας γέλωσ σκληρὸς, ἄπικτος καὶ ψυχρὸς. Ἡ μουσικὴ αὐτὴ ἀνακαλεῖ τὴν ζοφερὰν σκέψιν τοῦ χειμῶνος ποὺ εἶναι λίαν προσεχῆς, μὲ τὰς κατηραμένας βροχίας ἡμέρας του καὶ τὰς μακρὰς νύκτας του, ποὺ σὲ ἀναγκάζει νὰ ἔχῃς φορέματα θερμὰ καὶ νὰ τρώῃς πολὺ. Κοιμῶνται τόσο ἀσχημα! μὲ τὴν κοιλίαν ἄδειαν κατὰ τὰς ἀπεράντους αὐτὰς χειμερινὰς νύκτας! Ὁ χειμῶνας πλησιάζει... ἰδοὺ ἔρχεται... πὼς νὰ ζήσουν;

Οἱ σκοτεινοὶ αὐτοὶ διαλογισμοὶ ἐπροκάλλουν διψαν διπλασίαν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ προαστείου, οἱ δὲ ἀναστεναγμοὶ ἐπολλαπλασιάζοντο κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν λόγων τῶν «ξεπεσμένων» ὡσὰν τὰς ρυτίδας ἐπάνω εἰς τὰ πρόσωπά των· αἱ φωναὶ ἐγίνοντο βαθύτεραι καὶ μᾶλλον ὑπόκωφοι, καὶ τὸ σκοτισμένον λογικὸν των τοὺς ἀπεχώριζε τὸν ἓνα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Κ' ἔξαφνα λύσσα ἄγρια ἤναπτε στὰ στήθη των, κάποιος ἰαροξισμὸς ἀφυπνίζετο· ὡσὰν ἀνθρώπων στενοχωρημένων, ἀποκαμωμένων ἀπὸ τὴν ἀδυσώπητον τύχην των. Ἡ ἡσθάνοντο τὴν προσέγγισιν κάποιου μοιραίου ἐχθροῦ, ποὺ μετέβαλλε τὴν ὑκαρξίν των εἰς ἓνα μεγάλο καὶ στρογγυλὸ μηδενικό. Ἄλλ' ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς ἦτο δυσδιάκριτος, καθὸ ἄγνωστος.

Καὶ τότε ἤρχιζαν νὰ κτυπῶνται ἀναμεταξύ των, νὰ δέρνονται σκληρὰ, ἄγρια, κατόπιν συνεφιλιώνοντο καὶ παρεδίδοντο ἐκ νέου εἰς τὴν κραιπάλην, πίνοντες πᾶν ὅ,τι ἤμποροῦσε νὰ δεχθῆ ὡς ἐνέχυρον ὁ ὀλίγον ἀπαιτητικὸς Βαβιλῶφ.

Ἐπερνοῦσαν ἔτσι τὸν καιρὸν των μὲ ζοφερὰν μανίαν, μὲ ἀγωνίαν ποὺ συνέθλιβε τὰς καρδίας των, ἀγνοοῦντες τὴν ἐκδασιν ποὺ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἡ τοιαύτη βρωμερὰ ζωὴ, ἐπερνοῦσαν ἔτσι τὰς ἡμέρας τοῦ φθινοπώρου, περιμένοντες τὰς ἔτι σκληροτέρας ἡμέρας τοῦ χειμῶνος.

Ὁ Κουδάλδας εἰς παρομοίαν περιστάσειν τοὺς ἤρχετο εἰς βοήθειαν μὲ τὴν φιλοσοφίαν του:

— Μὴν κατσουφιάζετε κι' ἀπελπίζετε ἔτσι, ἀδέρφια, ὅλα ἔχουν ἓνα τέλος... καὶ ἡ δική μας εἶναι ἡ καλύτερα ζήση. Ὁ χειμῶνας θὰ περάσῃ καὶ θὰ ξανάρθῃ τὸ καλοκαίρι... Εὐτυχισμένος καιρὸς, ἀφοῦ τότε καὶ τὸ σπουργίτι, καθὼς λένε, ἔχει τὴν μίτρα του!

Ἄλλ' οἱ λόγοι του δὲν τοὺς κατέπειθαν: καὶ τὸ πειὸ καθαρὸ ποτήρι νεροῦ δὲν χορταίνει ἓνα πεινασμένον ἄνθρωπον.

Ὁ διάκο-Ταράσης ἐπροσπαθοῦσε καὶ αὐτὸς νὰ ἀπασχολῆ καὶ νὰ τέρπῃ τὸ δημόσιον μὲ τὰς ψαλμωδίας του καὶ μὲ τὰς δηγήσεις του. Αὐτὸς ἐπετύγγανε περισσότερον. Κάποτε αὐταὶ αἱ προσπάθειαι του ἔκαμαν νὰ ξεσπάσῃ ἔξαφνα μέσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἓνα τρομακτικόν, θορυβῶδες καὶ ἀπελπισμένον γλέντι: ἐχόρευαν, ἐτραγουδοῦσαν, ἐγελοῦσαν κάτι γέλωτας ξεχωρταντικὸς καὶ ἐπί τινος ὥρας ὁμοιάζαν μὲ παράφρονες. Καὶ ἔπειτα...

Καὶ ἔπειτα παρεδίδοντο πάλιν εἰς κτηνώδη θλιβερὰν ἀπελπίαν, καὶ ἔμεναν πρὸ τῶν τραπέζων τοῦ καπηλείου μέσα εἰς τὴν καπνίαν τῆς λάμ-

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

πας και την ὄσμην σιγάρων και ναργιλέδων, κατηφεῖς, ξετραχηλισμένοι, ἐκοτομίζοντες ποῦ και ποῦ λόγους τινάς, ἀκροαζόμενοι τὸ θριαμβευτικὸν μούγκρισμα τοῦ ἀνέμου και συλλογιζόμενοι μετὰ τὴν μέσον ἤμποροῦσαν νὰ διασκεδάσουν μετὰ τὸ ρακί, νὰ κραιπαλοῦν μέχρι τοῦ νὰ χάνουν κάθε συναίσθησιν.

Και ὅλοι ἠσθάνοντο βαθεῖαν ἀποστροφὴν πρὸς τὸν καθένα, και ὁ καθένας διετήρει κρυφίως μέσα του κάποιον παράλογον μῖσος ἐναντίον ὄλων τῶν ἄλλων.

(Ἀκολουθεῖ.)

Μετάφρασις Δ. Π. Ἀλβανοῦ

P^{seur} ELISEO BRIGHENTI

CESENA

Ἄλλος πολῦτιμος φίλος τῆς Πατρίδας μας παρακολουθεῖ μετὰ ἐνδιαφέρον τὴν νέα φιλολογικὴ μας κίνηση και ἔγραψε τρία καλλιτεχνικώτατα βιβλία μετὰ τὰ ὁποῖα γενικεύεται τὸ νέο Ἑλληνικὸ πνεῦμα στὴν Ἰταλία. Τὰ ἔργα του: «**Grestomazia, Neo-ellenica**», και «**Manuale di conversazione Neo-ellenica**», εἶναι δι' ὅ

βιβλία ἀξιόλογα και γιὰ νὰ διαβαστοῦνε τόσο ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ὅσο και ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἰδιοὺς. Ἐδιάλεξε μετὰ πολλὴν προσοχὴν τὰ κείμενα στὸ πρῶτο και ἐφρόντισε πολλὴν νὰ δώσῃ ζωντανὴν ἔκφραση στὸ δεύτερο· και στὰ δύο ἐπέτυχε πολὺ περισσότερο παρὰ ὅσο περιμένει κανεὶς ἀπὸ ἔργα γραμμένα ἀπὸ ξένον.

Στὸ δεύτερο βιβλίον πολλὴν αἴσθησιν κάνει ἡ Ἑλληνικώτατη, λίγο πρὸς τὸ Ἑφτανησιακὸ κλίνοντας ἰδίωμα, μετάφραση τῶν Ἰταλικῶν φράσεων τῆς συνομιλίας. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου μιὰ ἀριστοτεχνικὴ μετάφραση τοῦ διαλόγου τοῦ Δ. Σολωμοῦ «Φίλον, Σοφολογιώτατον και Ποιητῆ». Τώρα ἐτοιμάζει νέον ἔργο ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει «**Λεξικὸν τῆς Νεο-ἑλληνικῆς και Ἰταλικῆς**».

Στοὺς κ. κ. Giuseppe Barone, Eliseo Brighenti καθὼς και στοὺς ἄλλους Ἰταλοὺς φίλους τῆς Πατρίδας μας, τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας και ἀδελφούς μας κ. κ. E. di Simone Bruner, P. E. Pavolini και E. Teza σφίγγω ἀδελφικὰ τὸ χέρι μετὰ πολλὴν ἐκτίμησιν και ἀγάπην.

Νίκος Σαντοριναῖος

Η ΔΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΘΥΜΝΑΣ

Mariel Schwob (*)

[Μήθυμνα, αρχαία πόλις τῆς Λέσβου, πατρίς τοῦ ποιητοῦ Ἀρίονος. Παρὰ τὰ ἐρείπια ταύτης νῦν ὁ Μόλιβος. Αὐτόθι τοῦ δύνοντος ἡλίου τὸ λαμπρὸν φῶς πίπτει ἐν τῷ Ὠκεανῷ].

Τὰ πύρινά του ἄλογα ὁ Φοῖβος σταματᾷ
ἀνάμεσα στὰ κύματα, καὶ τὰ λωριὰ πετᾷ,
κ' αἰθέρια παίρνει λύρα μὲ χορδῆς
διόχρυσες ἀχιίδες, ποῦ τριανταφυλλῆς
ὡς τὰ οὐράνια φθάνουν ἀπ' τ' ἀργυρᾷ νερά.

Καὶ ἄσμα Ἀρίονος ὁ Φοῖβος ψάλλει.
Φρίκη σκορπᾷ στὸ κῆμα ἡ μαγεῖα·
ὁ φλοῖσθος σιωπαίνει στ' ἀκρογιάλι,
κ' ἀντιλαλεῖ στὰ βράχια ἡ ἀρμονία·
«Τιμὴ στὴ Μήθυμνα καὶ δόξα καὶ χαρά!»

Κι' ἀλλάζουν ὀλοένα τὰ Οὐράνια
ξανθιά, χρυσᾷ καὶ πορφυρᾷ στεφάνια.
Καὶ ψάλλοντας ποντίζεται ἡ λύρα,
καὶ μὲ τοῦ ἀπείρου τῆ χρυσῆ πορφύρα
ἀσύλληπτη ἡ ὑστερνὴ πνοή της σβύνει...

Ἀργοπατοῦν σκιῆς μὲς στὰ δημάδια,
Τὸ νυχτοπούλι στὰ χαλάσματα κουρνιαῖ,
Ἀκούονται τριζόνια στὰ σκοτάδια,
καὶ κάτω ἡ θάλασσα τῆς Μήθυμνας στενάζει
στὴ μολιβένια τῆς νυχτιάς γαλήνη.

(Μυτιλήνη).

Φίλων Ὀφρετέτης.

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

1

Μέσα τὸ δάσος τὸ πυκνὸ
Καμμιά χαρὰ δὲν κρύβει
Ὁ κουφωμένος πλάτανος
Καὶ τὸ παλῆδ καλύβι.

2

Παντοῦ γελᾷ ὁ θάνατος
Ζωῆς ἀπομεινάρια
Ἔμειναν τᾶσαρκα κλαριά
Καὶ τὰ ξερὰ κουφάρια.

3

Μέσα στὸ δάσος τὸ πυκνὸ
Καὶ στὸ παλῆδ καλύβι
Κανένα ταίρι μυστικὸ
Τὸν πόνο του δὲν κρύβει.

4

Μόνὸ μέσ' στὰ χαλάσματα
Στοῦ δειλινοῦ τὰ φῶτα,
Κρυφὰ ὁ ἴσκιος σου κ' ἐγὼ
Μιλοῦμε σὰν καὶ πρῶτα.

Σαμφοῦς.

Μαρίκα Καρανάση
(τὸ γένος Πίπιζα).

ΕΝΘΥΜΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ἡ ἐνθύμηση τῆς πρώτης ἐντυπώσεως ποῦ κάμνει ἓνα βιβλίον ἀγαπημένο, μπερδεύεται παρὰ ξένα μὲ τὴν ἐνθύμηση τοῦ τόπου, τῆς ὥρας, τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ φωτός. Σήμερα, ὅπως ἄλλοτε, οἱ σελίδες του παρουσιάζονται μπρὸς στὰ μάτια μου ἀνάμεσα σὲ μιὰ πρασινωπὴ ὀμίχλη τοῦ Δεκέμβρη, ἢ σὲ μιὰ θαμπωτικὴ λιακάδα τοῦ Ἰουνίου, καὶ σιμὰ σὲ ὅλα αὐτὰ, ἀγαπημένα πρόσωπα, πράγματα ἀκόμα ἂν θὲς καὶ ἔπιπλα ποῦ δὲν ὑπάρχουν πιά.

Ὅπως, ὅταν κυττάξης ἓνα παράθυρο πολλὴν ὥρα, κλείνωντας τὰ μάτια ξαναβλέπεις τὸ διάφανο φάσμα του μὲ τὶς μαῦρες σταυρωσιῆς του, ἔτσι καὶ οἱ σελίδες ποῦ εἶναι χαραγμένες μὲ τόσες γραμμῆς, φαντάζοντε στὴν ἐνθύμηση μὲ τὸ παλῆδ τοὺς φῶς. Ἀκόμα καὶ ἡ μυρωδιὰ τοὺς εἶναι μεθυστικὴ.

Τὸ πρῶτο βιβλίον ποῦ πῆρα στὰ χέρια μου τοῦ εἶχε φέρει ἡ Δασκάλα μου ἀπὸ τὴν Ἀγγλία. Εἶμινα τεσσάρω χρονῶ. Θυμοῦμαι καθαρῶτα τὸν τρόπο της, τὰ τσακίσματα τοῦ φορέματός της, ἓνα μικρὸ τραπεζάκι τοῦ ραψίματος ἀντίκρυ στὸ παράθυρο καὶ τὸ βιβλίον μὲ κόκκινα ξώφυλλα, καινούργιο, σφανταχτερό μὲ μιὰ μυρωδιὰ διαπεραστικὴ ποῦ ἀνάδιναν τὰ φύλλα του. Μιὰ μυρωδιὰ πικρὴ, κρεοζότου καὶ μελαγιού ποῦ βαστάει ἀρκετὸν καιρὸ στὰ καινουριοτυπωμένα Ἀγγλικά βιβλία. Γι' αὐτὸ τὸ βιβλίον θὰ μιλήσω ἄλλη φορά. Ἔμαθα νὰ διαβάξω· μὰ ἡ μυρωδιὰ του ἀκόμα καὶ σήμερα μὲ κάνει κι' ἀνατριχιάξω ἀπὸ ἓνα καινούριον κόσμον ποῦ εἶδα ἀνάμεσά του καὶ ἀπὸ τὴν πείνα τῆς μαθήσεως καὶ τῆς γνώσεως. Ἀκόμα καὶ σήμερα μόλις λάβω καινούριον βιβλίον ἀπὸ τὴν Ἀγγλία βυθίζω τὸ πρόσωπό μου μέσα στὶς σελίδες του ἕως αὐτὰ τὰ δεσίματά του, γιὰ νὰ ρουφήξω καὶ νὰ μυρίσω τὴν ὀμίχλη του, τὴν καπνιά του, ν' ἀναπνεύσω ὅτι κι' ἂν ἀπομένει ἀπὸ τὴν παλῆδ παιδικίσια μου χαρά.

Κων)πολις

Ἀλεξάντρα Ν. Σαντοριναίου

PROF. GIUSEPPE BARONE

Via S. Paolo 5 Napoli

Ἀνάμεσα εἰς ὀγδονταπέντε διάφορα πρώτης γραμμῆς καὶ μελέτης ἔργα ποῦ ἔχει δημοσιεύσει ἀπὸ τὸ 1882 ἕως σήμερα ὁ σοφὸς καθηγητὴς, εἴκοσι σωστὰ ἔχουνε θέμα καὶ πραγματεύονται ὅλες μὲ τὴν σειράν τις ἐποχῆς τῆς Ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Εἰς ὅλα τὰ βιβλία φαίνεται ἡ βαθειὰ μελέτη καὶ ἐκτίμηση τοῦ κ. Barone πρὸς ὅτι τέλει παρουσίασε τὸ Ἑλ-

(*) Ἀπέθανε στὰ 1905.

ληνικὸ πνεῦμα καὶ σὲ πολλὰς μεριὰς παρουσιάζεται βλέπωντας τὴς ὁμορφίης τῆς γενικῶς φιλολογικῆς μας κινήσεως μὲ μάτι πρὸ στοχαστικὸ καὶ μὲ νόημα βαθύτερο καὶ ὀριστικώτερο κ' ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους τοὺς ἴδιους. Πέρσῃ ἐδημοσίευσεν πολυσέλιδο βιβλίον κριτικῆς μελέτης καὶ ἀναπαραστάσεως τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου Ἑθνικοῦ ποιητῆ μας τοῦ Μοναδικοῦ Σολωμοῦ:

Dionisis Solomos. Poeta e scrittore Grecco ed Italiano. Con un cenno su due suoi biografati M. A. Canini e Giovanni Cannà. Σὲ ὅλα του τὰ ἔργα μὰ ἰδιαίτερα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον φανερόνεται ἡ βαθεῖα μελέτη, ἡ δικαία κρίσις, ἡ σοφὴ ἀντίληψις τοῦ συγγραφέως καὶ ἡ μεγάλη Ἀγάπη πρὸ πάντων ἡ Ἀγάπη ποῦ τρέφει πρὸς ὅτι ἀληθινὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ὠραῖο ἔχει παρουσιάσει τὸ ἀρχαῖο καὶ τὸ σύγχρονον Ἑλληνικὸ πνεῦμα. Πολλὰς φορές συγκινήθηκα μέχρι δακρύων μὲ τὸν ἱερὸν καὶ εἰλικρινῆ ἐθουσιασμόν ποῦ γράφει ὁ φίλος Καθηγητῆς πρὸς ὅτι ἔχει σχέση γενικῶς εἴτε μερικῶς μὲ τὴν Ζωὴν τῆς Πατρίδος μας. Τὰ αἰσθηματὰ του ξεχειλάνε τόσο ἄδοξα καὶ θερμὰ γιὰ τὰ ἰδανικά μας, γιὰ τὴν Περσμένη μας Δόξα γιὰ τὸ Μέλλον μας, γιὰ τὴν Ἐλευτερίαν τοῦ ἀτόμου μας καὶ τῆς γνώμης μας, ποῦ εὐχεται ἄμποτες τὸ ἓνα δέκατο ἀπὸ μᾶς νὰ εἶχε τόσο Ἑλληνική, θερμή, ἀληθινὰ αἰσθανομένη τὸ ὠραῖο ψυχὴ, σὰν τοῦ κ. **Barone**.

Τελευταίως ἐδημοσίευσεν καὶ μὴ ἀξιόλογη μελέτη γιὰ τὸν Ἐρωτόκριτον. Θὰ ἐχρειάζετο νὰ γράψῃ κανεὶς τόμον ὁλόκληρον γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ παραστήσῃ μὲ κάθε ἰδιαίτη καὶ ξεχωριστὴ γραμμὴ τὸ ἔργο γενικῶς τοῦ κ. **Barone**.

Χωρὶς νὰ πῆ κανεὶς ὑπερβολή, ὁ πολῦτιμος φίλος μας ἔχει μελετήσῃ καὶ κοπιᾶσει τόσο γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅσο πολὺ λίγα παιδιὰ τῆς.

Ὅσοι δικοὶ μας ξέροντε Ἰταλικά καὶ δὲν ἔχουν μελετήσῃ τὸ ἔργο γενικῶς τοῦ κ. **Barone**, πρέπει νὰ θεωροῦντε πῶς κάτι τοὺς λείπει ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ πλοῦτον ποῦ πρέπει νὰ φροντίσουν ν' ἀποκτήσουν.

Νίκος Σαντοριναῖος.

PIERRE QUILLARD

Η ΣΤΡΑΤΑ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ

Oedipus loquitor

Φίλοι μου δέντρα, ἡ εἰρήνη πέφτει ἀπὸ τὰ κλαδιὰ σας. Ἄλλοῦ, ὁ ἀγέρας ξυπνάει τῶν καστανιῶν τὸ θρήνον· τὸ κακορρίζικο νερὸ ἔχει θανάτου γεύση· ἐδῶ τὸ φῶς χαμογελάει στὶς κρουσταλλένιες βρούσες, καὶ ξαλαφρώνει μου ἡ καρδιά ἀπὸ τὸ φονικὸ καὶ τὸν κόπον.

Κ' ἔλεγαν ψέμματα οἱ Θεοὶ μὲ τῆς ἱέρειας τὸ στόμα.

Φωνὲς θανάτου, χοροὶ ἀγωνίας καὶ τρόμου, ὡ ἀναίσθητοι κόρακες, ποῦ σᾶς θαμπώνει ἡ μέρα, οἱ κρωξιῆς δὲν μπορέσανε νὰ ξεγελάσουνε οὔτε νὰ νική-
[σουνε τὰ νηῆα μου
ξέφυγα ἀπὸ τὴν κακὴ ὥρα τοῦ ριζικοῦ μου.

Ὡς τόσο τ' ἄλογα ξέκλιναν κατὰ τοὺς ἴσκιους.

Τὸ κάλπασμά τους ὀδηγούμενον ἀπὸ τὰ ζοφερὰ ἄστρα μ' ἔσπρωχνε πρὸς τὸ μέρος τῆς νύχτας· ἀνάμεσα στοὺς γκρεμοὺς τῶν βράχων καὶ τῶν ἐρειπίων. Τὰ φυσήματα τῆς ἀνάσας τοῦ μου καίανε τὸ πρόσωπο.
[δὲν ἔφυγα.

Τὸ χέρι μου δὲ λάθεψε τὸ φῶς μ' ἀκούει.

Τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ χλωμὸ χύθηκε στάλα στάλα· Στὰ σταυροδρόμια, στὶς βραγιῆς στὰ τρίαβαθα λαγκάδια ἐσκότωσα τὸν ὄγνωστο ποῦ μοῦφραζε τὴ σιγάτα, ποῦ γέννηκε ἓνα κόντρα μου μὲ τῶν Θεῶν τὸ ψέμμα.

Χαρούμενος, τραβάω ἐγὼ νὰ βρῶ ὅτι μέλλει νδρῆθῃ.

Χαίρετε δέντρα, χαίρετε κρουστάλλινα τραγοῦδια τῶν
[πηγῶν,

τὴν τύχη δὲν φοβᾶμαι ἐγὼ οὔτε τοὺς ἀνθρώπους, κ' ἂν ποτὲ οἱ Θεοὶ ξαναγενοῦν οἱ δυνατώτεροι, στὰ θαμπωμένα μάτια μου, στὸ κουρασμένο μετωπὸ μου

Ἄμποτες νὰ βασιλέψῃ δέντρα μου τῶν κλαδιῶν σας ἡ εἰρήνη.

[Κων)πολις].

Ἀλεξάντρα Νίκου Σαντοριναίου

EDELWEYS

1

Μᾶρέσεις, χιονολούλουδο, οἱ χάρες σου πολλὰς. Λαχταριστὴ ἡ ζωούλα σου στὶς ἀψηλές κορφές.

2

Τὸ θέλημά της ἔπρεπε, χιονάνθι, νὰ γενῆ. Στολίδι ἀσυνείδηστο ποθοῦσε νὰ φορῆ Στὸ βραδυνὸ χορὸ.

3

Μὲ τὴν χαρὰ σᾶς μάζωξα, λουλούδια εὐγενικά! Τρεμουλιαστὰ σᾶς ἔρανα στὰ μαῦρα τῆς μαλιῶ Καὶ στὸ γυμνὸ λαιμό.

4

Κι ἀφότου λαφροστόλισες ἐκείνη ποῦ ποθῶ Μοῦμαυτες, χιονολούλουδο, διπλὰ νὰ σάγαπῶ.
Chambery 1910

X. Μολῖνος

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν μ. μ. ἐν τῇ Λαϊκῇ Σχολῇ ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἐγένετο ἡ προαγγελθεῖσα διάλεξις τοῦ ἐκ τῶν διευθυντῶν μας κ. Δ. Π. Ἀλβανοῦ «Περὶ νεοελληνικῆς λογοτεχνίας».

Τὸ θέμα ἦτο λίαν ἐπίκαιρον ὁ δὲ κ. Ἀλβανὸς ἐπραγματεύθη αὐτὸ πολὺ ἐπιτηδείως ἀρχίσας ἀπὸ τὸν Διγενῆ Ἀκρίταν καὶ τὸν Ἐρωτόκριτον τοῦ Κορνάρου· ὅλοι οἱ κορυφαῖοι λογογράφοι, ποιηταὶ καὶ διηγηματογράφοι τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, οἵτινες συνεισέφεραν τὸν πνευματικὸν ὄβελόν των εἰς τὸ ἔργον τῆς νεωτέρας λογοτεχνίας ἐμνημονεύθησάν· πολλῶν δὲ ποιητῶν ἀπηγγέλθησαν διάφορα ποιήματα· ἰδιαιτέρως ἐγένετο λόγος διὰ τὸν μεγάλον μας ποιητὴν κ. Κωστῆν Παλαμᾶν, τοῦ ὁποῖου ὠραῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐγκώμιον ἔπλεξεν ὁ ἀγορητής.

Ὡς ἐκ περισσοῦ εἶπε μερικὰ καὶ περὶ μαλλιαιοῦ καὶ περὶ γλωσσικοῦ ζητήματος, τὴν πέτραν αὐτῆν τοῦ σκανδάλου, πού μὲν φαγέδαινα τρώγει ἐπὶ ἔτη τώρα τὸν Ἑλληνισμόν. Εἶπεν ὅτι εἰσηγητὴς τῆς λέξεως **μαλλιάρδος** εἶναι ὁ κ. Κονδυλάκης ὅστις ὅλως ἀθῶως χαριεντιζόμενος κάποτε ἀπεκάλεσε μαλλιάρους δύο ἀγνώστους καθηκομόντας λογίους διὰ τοὺς ὁποῖους ἠρωτήθη ἐν τῷ καφενεῷ, χωρὶς νὰ φαντασθῇ ποτε βεβαίως ὅτι ἡ λέξις αὐτὴ ἢ ὁποῖα δὲν σημαίνει τίποτε ἀποδιδόμενη σήμερον εἰς τοὺς δημοτικιστάς, θὰ ἐγείρη τόσον θόρυβον.

Διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἶπεν ὅτι ἀντὶ νὰ κατατριβώμεθα φιλονεικοῦντες καὶ ἀλληλοῦδριζόμενοι, καλὸν θὰ ἦτο νὰ προσέξωμεν κάπως σοβαρώτερον διὰ τὸ φλέγον αὐτὸ ζήτημα, ἀφοῦ βλέπομεν σήμερον ἐν Ἑλλάδι νὰ λαμβάνη διαφορετικὴν χροιάν, τὴν μὲν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν δηλαδὴ νὰ παρασημοφορῇ λογίους ὅλους σχεδὸν δημοτικιστάς, πολλὰ δὲ σοβαρὰ καὶ σημαίοντα πρόσωπα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, νὰ εἶναι ἐκ τῶν Ἰδρυτῶν τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου» ὅστις ἰδρύει ἐν Ἀθήναις «Πρότυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο», εἰς τὸ ὁποῖον θὰ διδάσκηται πέρα-πέρα ἡ δημοτικὴ γλῶσσα. Ὅλα ταῦτα ὁ κ. Ἀλβανὸς εἶπε μὲ μεγάλην μετριοπάθειαν καὶ ἀμεροληπίαν χωρὶς νὰ παρεκτραπῇ ἀπὸ τὸ κύριον θέμα τῆς ὁμιλίας του.

Ἀπόδειξις ὅτι τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον δις ἐχειροκρότησεν αὐτὸν καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του τὸν συνεχάρη θερμότατα, μολονότι μερικοὶ εἶχαν προσέλθῃ εἰς τὴν διάλεξιν μὲ κάποιαν προκατάληψιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

— **Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Βάγνερ εἰς τὴν δημοσιότητα.**

Ἦδη ἐκτυπώνονται καὶ τὸν προσεχῆ Μάϊον θὰ τεθοῦν εἰς κυκλοφορίαν τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Βάγνερ. Τὸ ἔργον τοῦτο φέρει τὸν τίτλον «ὁ Βίος μου», ἐγράφη δὲ καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς φίλης του καὶ κατόπιν συζύγου του Cosimas V. Bülow κατὰ τὰ ἴσου-

χα χειμωνιάτικα βράδια μεταξὺ τοῦ 1862 καὶ τοῦ 1870. Πρὸς τοῦτο εἶχε παροτρύνει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος, ὅστις ἤθελε νὰ ἔχη τὸν βίον τοῦ περιωνύμου φίλου του περιγραφόμενον ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον. Τὸ ἔργον συνίσταται ἀπὸ τρεῖς τόμους.

Ὁ Νίτσε, ὅστις διώρθωσε μάλιστα καὶ τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια αὐτοῦ, ὠμίλησε βραδύτερον πολὺ σκληρῶς: «Ὁμολογῶ τὴν δυσπιστίαν μου εἰς πᾶν σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπιβεβαίωσι ὁ Βάγνερ. Δὲν εἶχεν οὐτος τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ ὑποστηρίξῃ ὑπεράνω ἑαυτοῦ τὴν ἀλήθειαν» καὶ εἰς τὸ βιογραφικὸν μέρος ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του — παρέμεινε ἠθοποιός·.

— **Βανδαλισμὸς κατὰ τῆς «Νυκτοφυλακῆς» τοῦ Γέμπραντ.**

Εἰς τὸ βασιλικὸν Μουσεῖον τοῦ Ἀμστελοδάμου ὁ 28ετής πρῶν μάγειρος τοῦ ναυτικοῦ Ζιγκρίστ ἐπετέθη μὲ αἰχμηρὰν μάχαιραν κατὰ τῆς «Νυκτοφυλακῆς» τοῦ Γέμπραντ καὶ ἐπέφερεν εἰς αὐτὴν βλάβας ἰκανάς. Καὶ συνελήφθη μὲν ὁ δράστης ἀμέσως ὑπὸ τοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἰσταμένου φύλακος, ἀλλ' ὁ καλλιτεχνικὸς κόσμος μεγάλως συνεταράχθη διὰ τὴν παραμόρφωσιν ἐξόχου εἰκόνας μεγάλου καλλιτέχνου.

Ἡ «Νυκτοφυλακὴ» τοῦ Γέμπραντ εὐρίσκεται εἰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον τοῦ βασιλ. Μουσείου ὅπως ἡ Σιξτίνος Παναγία τοῦ Ραφαήλ εἰς τὴν Πινακοθήκην τῆς Δρέσδης. Εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἔργα τοῦ καλλιτέχνου καὶ παρήχθη κατὰ τὴν δορυμνικήν αὐτοῦ περιόδον (1642). Παριστάνει τὴν ἐξοδὸν τῆς φρουρᾶς τοῦ Ἀμστελοδάμου καὶ ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ἡμέρας. Ὁνομάσθη δὲ «Νυκτοφυλακὴ» διὰ τὴν μαγικὴν λεπτότητα τῆς ἐναλλαγῆς τῶν σκοτεινῶν καὶ ἀνοικτῶν χρωμάτων. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἢ βλάβη τῆς εἰκόνας ταύτης, θεωρεῖται ἔθνικόν δυστύχημα. Συνεστήθη ἐπιτροπὴ ἐξ ἐιδικῶν ἢ ὁποῖα ἀνέλαβε τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἔργου, ἐλπίζεται δὲ ὅτι μὲ τὰς προόδους τῆς ἐπιδιορθωτικῆς θὰ κατορθωθῇ νὰ μὴ φαίνωνται σπουδαία ἰχνη τοῦ παθήματος.

— **Ἀποτέφρωσις σπουδαίας εἰκόνας τοῦ Βάν-Ντάικ.**

Εἰς τὴν Πετρούπολιν κατὰ τὴν πυρκαϊάν τοῦ μεγάρου τοῦ ἑκατομμυριούχου Ρισκῶφ ἐκῆθη ἡ πολυτίμος εἰκὼν τοῦ Βάν-Ντάικ «Σαμψὼν καὶ Δαλιδά». Αὕτη ἀνήκεν εἰς τὴν καλλίστην ἰταλικὴν ἐποχὴν τοῦ διασημοῦ καλλιτέχνου. Πολὺ ὀλίγα ἔργα τοῦ Βάν-Ντάικ εὐρίσκονται εἰς ἰδιωτικὰς πινακοθήκας· τὰ πλεῖστα ἔχουν συγκεντρωθῆ εἰς μουσεῖα καὶ ἰδίως εἰς τὸ Λοῦβρον καὶ τὴν πινακοθήκην τοῦ Λονδίνου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

— Ἐξεδόθη τὸ νέον ἔργον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ μας καὶ συνεργάτου τῆς «Χαραυγῆς» κ. Κ. Παλαμᾶ «Ἡ Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ». Μὲ τὸ μεγαλόφωνο αὐτὸ ἐπικολυρικὸ τραγούδι, ὁ ποιητὴς προσέθηκεν ἕνα ἀκόμη ἀδάμαντα εἰς τὸν νεοελληνικὸν Παρνασσόν.

— Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου τῆς «Χαραυγῆς» ἀρχίζομεν τὴν δημοσίευσιν συνόλων τῶν κορυφαίων Ἰταλῶν ποιητῶν, κατὰ μετάφρασιν τῶν γνωστῶν συνεργατῶν μας κ. κ. Στεφ. Μαρτζώκη καὶ Στεφ. Δάφνη.

— Ἐξεδόθη ὁ α' ἀριθμὸς τοῦ Δελτίου τοῦ ἐν Ἀθήναις «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου» μὲ σοβαρώτατα καὶ σπουδαιότατα παιδαγωγικὰ ἄρθρα, τὴν μελέτην τῶν ὁποίων συνιστῶμεν εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον διὰ τὰ ἐκπαιδευτικά μας ζητήματα.

— Μόνος ἀντιπρόσωπος τῆς «Χαραυγῆς» ἐν Κων)πόλει ὁ κ. Ν. Καστοινός, Galata, Poste Russe.

— Ἐν Ἀθήναις ἀπεθάνε πρό τινων ἐβρομάδων ὁ ὑψηλῆς τῆς ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ Γ. Ν. Ἀβάξος, ὅστις ἠσχολεῖτο καὶ εἰς τὴν λογοτεχνίαν γράψας ὠραῖα ἠθογραφικὰ διηγήματα, ἐν τῶν ὁποίων ἀνέκδοτον, σταλὲν εἰς τὴν «Χαραυγὴν» ὑπὸ τοῦ ἰδίου συγγραφέως μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του, θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

Ἑπεύθυνος: **Μ. Σ. Βάλλης.**